

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čeku
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 26. septembra.

Za Mariborom Celje! Odmev mariborskih občinskih volitev, ki so mogoče podlaga glavni barijeri nemstva v Sloveniji, je zrasel tekom tedna v paroli, dvigajočo borbeno silo celjskega narodnega življa in živ nacionalni interes cele naše pokrajine, pa tudi širne naše domovine Jugoslavije. Volitev je v nedeljo. Borba je ostra, užigajoča, kakor v prejšnjih časih. Da, prav kakor v prejšnjih časih. Toda nič zato! Tradicija celjskega narodnega podviga je neprekinjena veriga fana-tičnih spopadov in žilave odpornosti. Zgodovina njegova je kot bistveni del historijata naših prejšnjih naporov še edino veliko nedovršeno poglavje. Maribor, nekdanji Kerntoockov Marburg, je pogasil »rauchgeschwätzte Trümmer« žgočega renegatstva do zadnje iskre. Celjska tla pa še tlijo in palijo okrevajoči slovenski organizem občutneje, dvakrat občutneje, kakor nekoč, v časih Šturmara, Schulvereina in avstrijske knute. Ne boji se narodni Celjan renegata stare sorte, zatratnega do mozga s trupom avstrijske germa-nizacije. Z njim je zrasel, z njim preizkušal moč svoje zavednosti in ga z osvoboditvijo vsega naroda našel po-nižanega za vekomaj. Boji ga pa iz-dajstvo. Celjsko nemškutarstvo je do-bilo slovenskega zaveznika, kakor v časih najgubnejšega štajercijanstva. Zato je celjska volilna borba ostra, stopnjevana do skrajnosti, toda umir-ja. Zastonj vsa obramba nemških za-veznikov, da pri celjskih volitvah »ab-solutno ne gre ne za borbo med nem-štvom in slovenstvom, ne za sloven-ski značaj Celja!« Od osvoboditve da-tje smo prilično jasni o tem in tako tudi ostanemo, da je celjsko »nem-štvo« v ropotarnici in slovenski zna-čaj Celja izven diskusije. Toda gre za poskus, da se revidira eden od najlop-ših rezultatov naše nacionalne osvoboditve in da se rehabilitira s pomočjo slovenskih ljudi ona potolčena in po-mišljena klika velenemških eksponen-tov, ki je v nedavnih časih strahovala slovensko Celjo. Da je ta poskus po-stal mogoč, v tem leži neodpustna mo-ralka krivda onih Slovencev, ki po-magajo pri nemškutarski listi in v tem smislu je njihovo delo gadno odpad-ništvo. Odpadništvo od one častite na-cionalne fronte, ki se je v Celju vsa težka leta obupno, a vedno z novim pogumom dvigala proti nadmoči nem-škutarsko - magnatskega kapitala in v nenrestanih spopadih s plačano od-padniško sodro dvrštila svoj značaj. To je neodpustna sramota, neznaná doslej v zgodovini celjske nacionalne emancipacije in nepričakovana v raz-merah, kakršne so.

A vendar, morda je moralo biti tudi to! V nedeljo so občinske volitve in Celje bo tem pomembnejše zaključilo svoje slavno, široko razprto poglavje. Za Mariborom Celje! Parola vžiga in vodi k zmagi.

Seia ministrskega sveta

Invalidski zakon izgotovljen in od vlade odobren.

Beograd, 26. septembra, p. Nocoj je bila seia ministrskega sveta, ki je bila izključno posvečena invalidskemu vprašanju. Seia je trajala od 17. do 20. Invalidski zakon je bil odobren tudi v podrobnostih. Ministrski seji je prisostvoval tudi dr. Jež. Zakon je bil odobren v soglasju s strokovnjaki in bo stopil v veljavo z novim proračunskim letom. Predložil se bo v predsankcijo kralju, čim se vrne v Beograd. Finančnemu ministru se je naložilo, da najde finančno kritje za izvršitev invalidskega zakona. Po tem zakonu zahtevana vsota znaša 546.904.438 dinarjev.

Po diskusiji o invalidskem zakonu je minister Spaho poročal o kretanju državnih dohodkov v prejšnjem mesecu. Minister za zunanje stvari je poročal o brzobjavah glede spopada med Črnogorci in Albanci. Nato so se predčili ukazi o imenovanjih v ministrstvih za šume in rude.

Prihodnja seia bo v ponedeljek.

PRAŠKA PARLAMENTARNA DELEGACIJA V KRAJUJEVCU.

Praga, 26. sept. j. Včeraj je odpotovala 12 članska parlamentarna delegacija v Kragujevac, da se udeležijo razkritja spomenika 41 češkemu vojakom, ki so se uprli v avstrijski vojski in bili v Kragujevcu ustreljeni.

Beograd, 26. septembra, p. Nocoj so dospeli v Beograd zastopniki parlamenta in senata češkoslovaške republike, da se udeležijo svečanosti v Kragujevcu. Jutri nadaljujejo svojo pot v Kragujevac, kjer se jim pripravlja slavnostni sprejem.

Darujte za sokolski Tabor!

V pričakovanju kraljevega prihoda

VLADNI KROGI PRIČAKUJEJO KRALJEV PRIHOD V PONDELJEK. — VLADA NE NAMERAVA SKLICATI PARLAMENT PRED 20. OKTOBROM? — PROTİKORUPCIJSKI ZAKONSKI NAČRT LE AGITACIJSKO SREDSTVO ZA VLADO. — INVALIDSKI ZAKON ODGOĐEN NA 1. APRIL.

Beograd, 26. septembra, p. V politični situaciji danes ni nič novega. Vse čaka na prihod kralja iz Belje. V vladnih krogih se danes trdi, da pride kralj v nedeljo zvečer v Beograd, v ponedeljek pa sprejme g. Davidovića v avdienci. Na tej avdienci pade odločitev o vstopu radičevih poslancev v vlado.

Z druge strani se zatrjuje, da prihod kralja še ni določen. V tem slučaju bodeta Davidović in Petrović potgvala v ponedeljek v Belje.

Danes dopoldne se je vršila ministrska konferenca, na kateri se je znova razpravljalo o političnem položaju. Vlada prav mučno občuti včerajšnji poraz ministra Sušnika v finančnem odboru ter je sklenila, da se ta odbor ne skliče več pred jesenskim zasedanjem parlamenta. Z 20. oktobrom (pričetek jesenskega zasedanja) potečejo mandati dosedanjih članov parlamentarnih odborov ter se izvolijo novi. Ker bodo tokrat tudi radičevci že sodelovali, bo dobila vlada v odbori večino.

Vesti, da bo Narodna skupščina sklicana 5. oktobra se danes demantirajo. Po vsemu izgleda, da bo vlada — ako ostane na krmilu — čakala do 20. oktobra. Protipoteza radikalov, ki napovedujejo obtožbo proti bivšim in sedanjim ministrom današnjega režima, je v vladnih krogih znatno ohladila borbenost »proti korupciji«.

Zakonski projekt proti korupciji je sicer že izdelan, a mnenje samih vladnih krogov je, da je popolnoma nezrel elaborat, ki ima svojo vrednost le kot agitacijsko sredstvo. V političnih krogih se pričakuje, da bo prišlo povodom korup-

cijskih razprav v parlamentu do silno ostre borbe med radikali in vlado in do medsebojnih obtožb, katerih se vlada od-krito boji. Pričakovati je silno mučne de-bate.

V invalidskih krogih vlada danes veliko ogorčenje, ker je vlada sklenila, da naj velja novi invalidski zakon še le od 1. aprila prihodnjega leta.

IZ STRANKARSKEGA ŽIVLJENJA.

Beograd, 26. septembra, p. Danes sta posetila Davidovića in Petrovića v imenu zemljoradniškega kluba Vujić ter v ime-nu nemškega kluba Moser, ki sta mini-struma stavila svoje zahteve glede urad-ništa.

Za nedeljo je napovedan zemljoradniški kongres v Beogradu, kamor je dospelo že veliko število delegatov.

Jutri dopoldne ob 10. bo kongres ne-odvisnih radikalov v hotelu Imperial.

IZMISLJENE VESTI.

Beograd, 26. septembra, r. Današnje »Novosti« poročajo, da sta na koncu zad-njega sestanka radikalnega kluba poslan-ca Aleksa Zujović in Krsta Miletić ostro izrazila se proti drugemu ustavnemu fak-torju in rekla, da ni prav, ako so radikali toliko stori-li za kralja, da so ga učvrstili, da sedaj kralj dela proti njim. Njima da je odgovoril posl. Miladinović, da se po tem potu ne sme iti in da se mora po-ložaj drugega ustavnega faktorja upoštevati tudi tedaj, kadar radikali niso na vla-di, ker se sicer državno življenje spravi v kaos.

Kakor doznava Vaš dopisnik iz radi-kalskih krogov, so te informacije zemljoradniških »Novosti« docela izmišljene.

Vlada najavlja politiko močne roke v Južni Srbiji

V POPOLNEM NASPROTSTVU S SVOJIMI DOSEDANJIMI ZATREJ VANJI. — MUČNE IN KOMPROMITANTNE IZJAVE DRŽ. PODTAJ-NIKA CEMOVIĆA.

Beograd, 26. septembra, r. Danes se je vrnil iz Južne Srbije drž. podtajnik Cemo-vić, ki je novinarjem obširno razlagal situacijo v teh krajih. Po njegovem mne-nju je problem v besedah: »Upravi-ljati se mora znati!« Kačaki napadajo le mesta in meštane, Črnogorci n. pr. pa puste po-polnoma pri miru. Prebivalstvu se mora pokazati močna roka. Dosedaj je država pošiljala v te kraje uradnike, ki so pre-malo poznali mentaliteto prebivalstva in niso znali pridobiti državi avtoritete. Za-to v mnogih vaseh kar domačini or-ganizirajo »kačake« pohode, ki imajo v glavnem roparski namen. Kar se tiče poglavarja Munjića — pravi g. Cemović — sem odklonil plačilo zahtevane denarne vsote za njegovo osvoboditev, da varujem državno avtoriteto. Prebivalstvo je hote-lo to vsoto samo nabrati in izročiti ka-čakom.

Da se vpadli bolgarskih in albanskih komitašev tolikrat posređijo, temu je po-mnenu g. Cemovića krivo to, da pre-strogo varujemo princip respektiranja tujih granic. »Zato sem na lasno od-govornost odredil, da naše čete pri pre-ganjanju komitašev brezobzirno rze-korajo bolgarsko ali albansko gr«.

Izjave g. Cemovića, ki otvorjeno zahte-va nasilne mere v Južni Srbiji in napove-

duje prekoračenje tujih granic, so politič-ne kroge naravnost zaprepastile. Sedanja vlada očitno sedaj ne ve drugega nego metodo »čake roke«, medtem, ko je pre-je govorila, kako bo z milino in blago roko vse v red spravila. Zlasti čudno se v tej zvezi glasi samohvala g. Cemovića: Upravi-ljati se mora znati!

Podgorica, 26. septembra, p. Sinoči ob 19. so Albanci prekoračili mejo ter na-padli črnogorski plemeni Kuči in Vaso-jevići. Odvedli so s seboj dva Črnogorca.

Podgorica, 26. septembra, p. Prošlo noč je črnogorsko plemo Kuči prekoračilo al-bansko mejo v smeri proti Planini Vrmoš, da zavzame to Planino, ki je zanje žv-ljenskega pomena. Tam ima to plemo svo-je gozdo-ve, ki jim jih je odvzela razme-ritvena komisija. Bilo jih je več kakor tisoč. Oblasti nastopanja Črnogorcem ni-so mogli zabraniti. Na nocojšnji seji mini-strskega sveta se je o tem razpravljalo ter je ministrski svet sklenil, da se store potrebni koraki.

MUNJIC IZPUŠČEN?

Beograd, 26. septembra, r. Ker je vla-da odklonila plačilo od kačakov zahteva-ne vsote 350.000 Din za osvoboditev sre-žkega poglavarja Munjića, v ostalem pa ni mogla ničesar doseči, je prebivalstvo navzlic prepovedi zbralo to vsoto med seboj ter jo poslalo kačakom. Baje je bil Munjić že izpuščen.

SPREMENBE V VODSTU MA-DŽARSKÉ ZUNANJE POLITIKE.

Budimpešta, 26. septembra, s. Zunanji minister Daruvarj namerava podati ostav-ko. Kakor se doznava, bo min. predsed-nik grof Bethlen sam prevzel vodstvo zu-nanlega ministrstva.

ČEŠKO-POLJSKA POGAJANJA.

Praga, 26. septembra, j. V Ženevi se vodijo ob priliki zasedanja Zveze naro-dov posvetovanja med Češkoslovaško in Poljsko o še nerešenih vprašanjih med tema državama.

FRANCOSKI DRŽAVNI PRORAČUN.

Pariz, 26. septembra, z. Finančni mini-ster je dogotovil proračun za l. 1925. in ga predložil prihodnji teden finančni ko-misiji parlamenta. Proračun se nahaja že v polnem ravnotežju.

SMRT AVSTRIJSKEGA PARLAMENTARCA.

Dunaj, 26. septembra, j. Danes ob 10. zvečer je umrl poslanec dr. Julij Ofner. Bil je 81 let star.

Obnovljen načrt donavske federacije?

PO VESTEH IZ ŽENEVE SO ZAPADNE VELESILE NAPROSILE BE-NEŠA ZA IZDELAVO NAČRTA O ČIM TESNEJŠEM ZBLIŽANJU NA-SLEDSTVENIH DRŽAV.

Ženeva, 26. septembra. Iz angleških in francoskih krogov se lansira vest, da so reprezentanti velesil zaprosili češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, naj izdela načrt za ozko sodelovanje ter gospodarsko in carin-sko zblizanje vseh nasledstvenih dr-žav: Češkoslovaške, Jugoslavije, Ru-munije, Avstrije in Madžarske. Sredi-šče tega sodelovanja naj bi bila Praga. Navaja se, da učinki Dawesovega

načrta nujno silijo k zblizanju nasledstvenih držav, ker so posamezno pre-slabotne, da bi vzdržale pritisk polne nemške ekspanzije. Smatra se nadalje, da se dosedanja zapadna orijentacija češkoslovaške trgovine mora umakniti orijentaciji proti vzhodu, kar se je pri dosedanjih trgovinskih pogodbah vse preveč opuščalo. Donavska federacija naj bi pač bila ena izmed posledic Da-wesovega načrta.

Protokol o razsodišču dogotovljen

KOMISIJE IN PODKOMISIJE V ŽENEVI KONČALE SVOJE DELO. ZASEDANJE ZVEZE NARODOV SE BLIŽA KONCU.

Ženeva, 26. sept. j. Na današnji seji tretje komisije, ki je trajala do 1. popold-ne, so se po daljši debati stoli-li sklepi o ureditvi vprašanju vojaške kontrole. Šlo je za ureditev konflikta med stalno vojaško komisijo in mešano komisijo, ki sestoji iz Šklenov, ki niso vojaški stro-kovnjaki. Šklenilo se je, da bo v mešano komisijo imenovan poleg ekspertov še po en član posameznih držav, da se na-pravi konec dosedanjim pritrditvam.

Prva komisija je danes na predlog Loucheurja sprejela novo besedilo člena 7. pogodbe o sodstvu, po katerem se bodo tudi proti državam, ki ne bi podpisale protokola, uporabile sankcije, ako bodo nastopile kot napadalke. Komisija je da-nes kotčala debato o celem protokolu. Kako dolgo bo trajalo še zasedanje

Zveze narodov, je še negotovo. Veeakor pridejo v ponedeljek in v torek na de-bato najvažnejša vprašanja, ki se bodo ob-ravnavala na plenarni seji.

RUSIJA IN VSTOP NEMČIJE V ZVE-ZO NARODOV.

Moskva, 26. septembra, j. Vesti o vsto-pu Nemčije v Zvezo narodov so tukaj povzročile precej neugoden vtis. V kro-gih sovjetske vlade obstoji bojazen, da bo Rusija vsled tega vstopa popolnoma osamljena in da bo Zveza narodov dobi-la oporo proti sovjetski Rusiji.

Ženeva, 26. septembra, j. Dr. Nansen demantira vesti, da se je pogajal z nem-škimi državnimi kanceraljem dr. Marxom o pogojih za vstop Nemčije v Zvezo na-rodov.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Dunaj, 26. septembra, r. Med avstrijsko in jugoslovensko delegacijo so se po-ja-vila glede trgovinske pogodbe nasprot-stva, ki se zdijo za enkrat nepremostljiva. Avstrija zahteva odpravo zaščitne carine za jugoslovensko industrijo ali pa vsaj znatno znižanje carine za važne avstrijs-ke industrijske produkte. Jugoslovenska delegacija je to zahtevo odklonila. Pogaj-anja pričajo.

Dunaj, 26. septembra, s. Nasproti ve-stem beograjske »Politike« o težkočah pri trgovinskih pogajanjih med Avstrijo in Jugoslavijo, doznava »Wiener Allge-meine Zeitung« od verodostojne strani, da so vse te vesti brez vsake podlage. Sedaj se razpravlja o besedilu pogodbe. Pogajanja ugodno potekajo. Posvetova-nja glede carinskih tarifov, ki bi mogla povzročiti največje težkoče se pričnejo šele prihodnji teden.

Dogodki v Bojgariji

Pariz, 26. septembra, r. Iz Beograda javljajo, da so jugoslovenske čete na bolgarski meji dobile nalog, da takoj prestopijo bolgarsko mejo, kakor hitro bi komitaši vpadli v jugoslovensko ozemlje in naj jih preganjajo tudi na bolgarskem ozemlju. Vladi v Sofiji je bila stavljena ta odredba jugosloven-ske vlade na znanje.

Sofija, 26. septembra, r. Včeraj je imel macedonski revolucionarni komitet svoj zbor v Petriču, na katerem se je imel izvoliti novi vrhovni šef komiteta. Kan-didatura Protogerova ni dobila večine delegatov, ker je mnogo članov glos-ovalo za Aleksandrovega prijatelja Kara-čova. Volitev vrhovnega šefa komiteta je morala biti odgođena. Predvidevajo se novi konflikti v komitetu, ker pristaši Aleko-paše pripravljajo maščevanje.

Sofija, 26. septembra, r. Bolgarski kralj Boris se je napram dopisniku praških »Nar. Listov« dosti nepovolj-no izrazil o sedanji vladi na Bolgar-skem radi njene intolérance nasproti nasprotnikom. Vlada je o tem inter-vjuju razpravljala in po seji je Can-kov od kralja zahteval pojasnila. Prišlo je do ostrega prerekanja med kra-ljem in ministrskim predsednikom. V političnih krogih se trdi, da je s tem pretirano vsako osebno obče-vanje med kraljem in Cankovom.

Sofija, 26. septembra, r. Naš odprav-nik poslov v Sofiji Milčič je posetil bol-garskega ministra zunanjih zadev in vlo-žil protest proti aretaciji dopisnika »Vre-mena« Kerende. Bolgarska vlada je izja-vila svoje obžalovanje in obljubila, da bodo policijski uradniki, ki so zakrivil-i to neekorektnost, kaznovani. Novinar Ke-renda je bil takoj izpuščen na svobodo.

PROTI ALKOHOLNI PREPOVEDI V AMERIKI.

New York, 26. sept. j. Demokratiški konvent za državo New York je kot plat-formo za volitev predsednika sprejel re-zolucijo antialkoholnega zakona v tem smis-lu, da se zopet dovoli pivo in »hka-yina«.

Rovarenje dunajskih emigrantov

Dunaj, 26. sept. s. Kakor doznava »Achtuhr Blatte«, je delovanje emigrantov na Dunaju iz raznih nasledstvenih držav pri njihovih vladah povzročilo precej-šnje razburjenje, najbrže na podlagi po-ročil posameznih poslanikov. Med ru-munsko, poljsko, češkoslovaško in grško vlado so se izmenjavale misli, kako bi se preprečila agitacija na Dunaju biva-ječih emigrantov. Zlasti Rumunija in Poljska se čutita ogroženi po agitaciji teh skupin. Prizadete države opozarja-jo na boljševiško agitacijo, ki se vodi iz Moskve preko Dunaja. Tudi Grčija se pritožuje ter izjavlja, da vodijo zastop-niki bivšega režima v Grčiji z Dunaja so-vražno propagando proti sedanji grški vladi. Prihodnje dni se bodo najbrže po-slaniki teh držav oglašili pri avstrijskem zunanjem ministrstvu, da opozorijo av-strijsko vlado na ta dejstva in da zahte-vajo od pomoč.

Boljševiki se v Georgiji umikajo?

Pariz, 26. septembra, s. Bolgarsko po-slanništvo objavlja: Sovjetske čete, ki se bojujejo proti upornikom, se umikajo. Imajo velike izgube. V okolici Karthlija se neprestano vršijo boji. Uporniki so razorožili sovjetske oddelke v okolici Thiakhija. Sovjetske oblasti nadaljujejo v Georgiji z justifikacijo Georgijcev.

Poplave v severni Italiji

Rim, 26. septembra, j. Vsled trajnega deževja je prišlo v alpskih ozemljih Ita-lije do velikih poplav. Bilo je tudi več človeških žrtv. Brenta je uničila vse kul-ture ter je zahtevala pri Strigno pet člo-veških žrtv. Iz Tridenta je bila odposla-na vojaška pomoč. Na kraj nesreče je odšla tudi narodna milica. Tudi Lago Maggiore se je v kratkem dvignil za 2 m ter napravil mnogo škodo. V obmejnem kraju ob švicarski meji je bilo uničenih 40 hiš. Pri tem je bilo osem človeških žrtv. (O poplavih v Švici glej 5. stran današnjega lista. Ured.)

Borza

26. septembra:
CURIH: Beograd 7.35, New-York 525.50
London 23.48, Pariz 27.65, Milan 23.075,
Praga 15.75, Budimpešta 0.0069, Bukare-šta 2.70, Sofija 3.85, Dunaj 0.008425.
DUNAJ: Beograd 985 do 989, Budim-pešta 90.80 do 92.80, Bukarešta 363 do 365, London 317.80 do 318.80, Milan 3109 do 3121, New-York 70.935 do 71.185,
Praga 2120 do 2130, Sofija 513 do 517,
Curih 13.495 do 13.545. Valute: dinarji 982 do 988, dolarji 70.460 do 70.860.
PRAGA: Beograd 47.45, Rim 141.75,
Pariz 169.25, London 151.725, New-York 33.95.
NEW-YORK: Beograd 140, London 446.03, Pariz 525.50, Curih 1905, Milan 439.50, Dunaj 14 ena osminka, Budim-pešta 13.25, Praga 299.50.

Radić kot konjunkturalni politik

VELEZANIMIVE IN ZNAČILNE IZJAVE PREDSEDNIKA HRSS. PRAŠKEMU NOVINARJU.

Zagreb, 25. septembra.

Tu se mudi že nekaj dni urednik praškega legionarskega glasila «Rijec» V. I. Vich, ki je imel priliko, da obišče razgovorja s Stjepanom Radićem o politični situaciji. Iz tega razgovora je Vaš dopisnik po ljubeznivosti gosp. Vicha dobil na razpolago nekatere velezanimive izjave predsednika HRSS, ki so karakteristične zlasti tudi s politično-moralnega vidika.

«O mojem trdnem posvetovanju z ministrom Nastasom Petrovićem, katerega je k meni poslal sam kralj, ste gotovo že obveščeni. Tako je prišel v gladiki češki gosp. Stjepan Radić razgovor s češkim novinarjem. «Kar pa ne veste, je to, da mi ponuja ministrski predsedništvo.» «Razložil sem ministru Petroviću celi svoj program in sporazumel smo se. Minister ga ni le akceptiral v glavnih točkah, temveč tudi v vseh podrobnostih.»

«Odlučil sem se, da jaz in moja stranka vstopimo v vlado. Smatram pa zaenkrat za psihološko nemogoče in politično pogrešno, da bi sam prevzel mesto ministrskega predsedništva, kajti med Srbi se ne sme vzbuđiti mnenje, da se pričinja popolni prevrat v vladi in da se bo sedaj vladalo proti njim, tako, kakor so oni vladali proti nam.»

Ni mi za moč, temveč za delo. Želim doseči sporazum med našimi narodi in pogoditi se hočem z našo narodno diastijom. Nisem republikanec in tudi nikdar nisem bil. Če sem uporabljal republikansko idejo, sem to delal premišljeno samo zato, da odvrnem naše ljudstvo od habzburško-monarhistične ideje, ki je bila med njim zelo močna. Pri nas nismo pripravljali 300 let odpor proti Habsburgom, kakor na Češkem in prevrat nam je prišel nepričakovano.

Sam za reforme v državni upravi, proti nepotizmu, proti osebnemu režimu, proti korupciji. Tem paratom napovem boj na celi črti. Srbi so se odlikovali kot vojniki in v zunanji politiki, zato so nas med vojno nadzirali. Na administracijo pa se ne razumejo in za njo nimajo smisla. Zato je sedaj vrsta na nas in mi Hrvati imamo v administraciji staro tradicijo. Pri nas smo predvsem trošili za šolo, v Srbiji so trošili za vojsko. To se mora nehati, ravno tako, kakor vmešavanje

vojaških krogov v politiko. Zato sem za zmanjšanje izdatkov za vojsko. Monarhija naj ostane kot simbol naše narodne enote. Zato sem za sporazum z našo narodno diastijom. Sem za kralja, toda za kralja v strogem monarhično-parlamentarnem smislu po angleškem vzoru.

V gospodarskem oziru smatram za potrebno tesno zblizanje obdonavskih držav, ki so druga od druge ozko odvisne in ki tvorijo gospodarsko celoto. Sem za gospodarsko konfederacijo obdonavskih držav. Čim prej pride do take konfederacije, tem bolje. O politični konfederaciji bi bilo zaenkrat prečisto govoriti. Toda tudi to ne izključujem. Češkoslovaška kot gospodarsko zbrava država bi morala biti na tej stvari pred vsem zainteresirana, ker bi mogla prevzeti vodstvo. Govoril sem o tem s Čičerinom nedavno v Moskvi in tudi on se strinja z menoj.

Postavim se proti Rumuniji. Rumunija po mojem mnenju ni država, ki bi bila ustanovljena na narodnostnem principu. Zato nisem pripravljen podpirati Rumunije v njeni ekspanzivnosti in za rumunske interese se pač ne sme preliti niti ena kaplja krvi jugoslovenskih vojakov. Če bi prišlo do boja z Rusijo za Besarabijo, ne bomo nikdar na strani Rumunije, ker ne bomo trpeti za grehe njene ekspanzivne politike.

V tej točki, kakor tudi v drugih sem nasprotnik politike Male antante, katere bi morala v marsikaterem oziru spremeniti smer svojih dosedanjih smernic.

Češki novinar, ki je dober poznavalec naših notranjopolitičnih prilik in ki je slišal Radića govoriti ravno nasprotno stvari, je naravno precej presenečen. Radić presedlava — toda ali misli resno, ali igra le komedijo — kdo bi to vedel? Danes demantira vso svojo nedavno prošlost, odreka se republikanstvu in federalizmu — kaj pa bo storil jutri, ko bo imel vajeti države v svojih rokah? Ali si bo zopet posadil frigijsko čepico na glavo ter znova zaplavljal v razvratno politiko separatizma? Tipičen primer konjunkturalne politike se zdi praškemu uredniku to, kar sedaj Radić dela.

«Povratek k staremu režimu bi pomenil pričetek katastrofe», s temi besedami je Radić zaključil razgovor. A na moje vprašanje, pravi češki novinar, kam vodi vstavljenega novega režima? — gosp. Radić ni odgovarjal.

Ko je prišel iz cerkve, je izpregovoril zbranimu ljudstvu in dejal med drugim:

«Če sem pred kratkim stopil v tempelj ter se približal altarju in pokleknil pred njim, nisem storil tega, da bi se površno poklonil državni veri (burno odobravanje); storil sem to iz globokega prepričanja, ker mislim, da narod ne more postati velik in mogoben, zavedajoč se svojih ciljev, če se ne naslanja na vero in je ne smatra za bistven element svojega zasebnega in javnega življenja. Če boste vi, ki me poslušate, prilagodili svoja dejanja tem besedam, se boste prepričali, da se domovini služite predvsem z molkom, ponižnostjo in disciplino, brez verskih fraz, pač pa z vztrajnim vsakdanjim delom!»

In v Italiji je še vedno cerkev ločena od države in državne vere — ni!

Pa recite, ali ekselencia ne igra izborni komedije?!

Klerikalna davčna ofenziva

Čim globlje prodiraš v režimske tajnosti in čitaš nerodno obrambo «Slovenca», bolj je jasno, da so klerikalci, da morejo priti na vlado in se tam vzdržati, ne le opustili svojo «republiko», vrgli čez plot svoje volilno geslo o vrnitvi vojakov in sploh pokopali avtonomizem, ampak predvsem dajati tudi pristo pot v žep slovenskih davkoplačevalcev, ki naj pač poravnajo račun za klerikalno korito.

Iz Beograda nam sedaj poročajo še to, da se nameravajo povišanje davkovnih plač veže z večjim pritokom davkov, vsled česar je seveda interes SLS čez noč naenkrat v korist davčne blagajne.

«Slovenec» se otresa s praznimi izgovori radi strahovitih obtožb, ki prihajajo iz vseh okrajev in se je končno odločil, da pokaže barvo. Norčuje se iz davkoplačevalcev in jih v posebnem, očitno iz vodstva SLS izhajajočem članku pozivlja, naj se pač napram odmeri davkov pritožijo, češ, druge pomoči ni...

Tako torej! Treba nam je 21 tigrov in štirih ministrov, da smo izvedeli, da je edini recept SLS zoper pretirano in krivično davčno prakso — vložitev rekurza. Treba je, da 21 tigrov vleče na dnevnicah po 9300 Din na dan, štirje ministri pa mesečno 200.000 Din, da se končno izkaže, da napram davčnim nesozmernostim ni druge pomoči, kakor vložitev rekurza, kakor da bi imel vsakdo časa in formalnega poznanja zakonov in oblik, da se bavi s sestavljanjem težavnih pritožb.

Izjava SLS je popoln dokaz o nesposobnosti klerikalnih poslancev, da napravijo red, kakor se slika, vendar no pa ob volitvah tako glasno obetati.

Politične beležke

— Sestanek kralja z Radićem! Zagrebški «Večer» priobčuje pod naslovom «Za politiko sporazuma» med drugim tudi teje odstavke: «Mi Hrvati smo ponovno ponudili roko Beogradu in od njega je odvisno, da je sprejme in prijateljsko stisne. Mi verujemo v dober rezultat začetega dela, tembolj, ker se je sondažni teren za sestanek Nj. Vel. kralja z gosp. predsednikom HRSS Stjepanom Radićem. Tega dne zabeleži zgodovina države SHS svoj četrti važen datum, po katerem bi imelo priti peto dejanje: Sporazum, kar pomeni federacija in s tem obenem rešitev notranjega vprašanja države SHS». Radićevski listi popolnoma dosledno tretirajo Radića kot suverena, ki seveda ne prihaja h kralju v avdijenčo, temveč se z njim «sestane». Približujemo se torej eri «entrevue» med monarhističnim kraljem in republikanskim predsednikom, za katere državni najprej «sondirajo teren» in pripravljajo ceremonijal.

— Kdo toži beograjsko «Reč»? «Slovenec» poroča, da je minister za promet Sušnik vložil tožbo proti beograjski «Reči» radi razžaljenja časti. To je tisti gospod Sušnik, ki je še danes odgovorni urednik «Domoljuba», najostudnejšega reptila in tedenskega «revolveržurnalca», kateremu je častikrati in brezvestno obrekovanje pokle in namen. Da lahko opravi to nečedno opravilo brez kazni, ga krije s poslansko imuniteto kraljevski minister Sušnik. Taka sramota in korupcija je mogoča samo še v naši državi in le zato, ker je na krmilu vlada «reda, pravice in poštenosti». O. Sušnik, ki se ne sramuje opraviati kot poslanec in kraljevski minister službe tipičnega slavnatega «Sitzredakteurja», pod katerega imuniteto in povrh še ministrski predpravo, se krađe čast in poštenje ljudem, ne da bi mogli priti do zadoščenja, je menda zadnji, ki ima moralčno pravico nastopiti kot tožnik proti kateremu koli listu...

— Anomalije. Sarena Davidovičeva vlada — tako razpravlja beograjska «Samouprava» — se danes nahaja v čudnem položaju: ustvarjati mora sporazum sama s seboj, da se vzdrži na vladi. Ima pa tri sekcije: ožjo (Davidovič, Petrović in Pečić), širšo (Davidovič, muslimanski in klerikalni klub), ter najširšo z radićevci, Nemci, Turki in črnogorskimi separatisti. Ta tretja sekcija se ruje z drugo, druga s prvo. Širša in najširša vlada pa zopet vojuje proti prvi, ožji vladi. Druga v drugo nima zaupanja. Prva je srbijska, druga «jugoslovenska», tret-

ja nekako internacionalna. Radićevci so prošle nedeljo preko dr. Mačka v Belovaru izjavili, da ne priznavajo ustave. A istočasno se pripravljajo, da prisežejo na ustavo, ki je ne priznavajo. Pisana družba, pisane melodije.

— Klerikalna stranka samo vara kmete. Pod tem naslovom priobčuje «Kmetijski list» oster uvodni protipolitiki klerikalnih avtonomistov, spominjajoč se bogatih obljub, ki jih je SLS dajala volilecem pred volitvami. «Kmetijski list» piše, da tigrji svojih obljub tudi odkar so v vladi niso nič izpolnili. «Samo hvalijo se, da so vlada «reda, pravice in poštenja», a preko te samohvale do danes niso prišli še nikamor. Pač pa so dosegli, da se vsak trenutek kak take tigrski minister pripelje v Slovenijo na stroške davkoplačevalcev in da skušajo čim največ svojih priganjačev spraviti h koritu, končno da skušajo čim največ državnega denarja razmetati med svoje priganjaje in v svoje propadajoče zavode». V nadaljnjem izjavljanju «Kmetijski list» popisuje kako so klerikalci vse pred volitvami dane obljube požrili. «Za ves kmečki naš narod ne store ničesar» — nadaljuje glasilo SKS — «in niti najmanjše volje ne kažejo pomagati ubogemu ljudstvu. Srca nimajo niti za tisoče in tisoče onih, ki so letos, baš v času tigrovske vlade, pretrpeli strašno škodo vsled povodnji, neviht in toče... Pride dan obračuna s tigrovskimi lažnjivci, pride sigurno!»

— Čimdalje v večji zagati. «Slovenec» smo temeljito okrcali radi njegovega falzificiranega poročila o seji finančnega odbora, v kateri je samostojni demokrat Svetislav Popović stavil predlog, da naj se vsa mesta, ki so sedež oblasti vrstijo v I. draginjski razred. Ugotovili smo, da je ta predlog zahteval uvrstitve Ljubljane v I. razred, poleg nje pa tudi Maribor. Konstatirali smo nadalje, da je tigrovska vlada odklonila Popovičev predlog z vso odočnostjo in raje Ljubljano potisnila nazaj v II. razred nego da bi bila prista la tudi na Maribor. Mesto, da bi «Slovenec» osramočen poljeval molčal, se sedaj s svojo nerodno polemiko v svoji pokvarjenosti pogreza še naprej. Včeraj piše, da je bil predlog Svetislava Popoviča «prosta demagogija». Zapišite si to upokojenci in uradniki, zlasti Vi v Mariboru, da imenuje «Slovenec» pošteno in dobrohotno prizadevanje poslancev za izboljšanje uradniškega položaja «prosta demagogija». Ako «Slovenec» tako označuje že tako skromen predlog v prilog uradništva za demagogijo, potem ni čuda, je tigrovska vlada odpravila penzioniste, le prav neznačno miloščino. Dr. Anton Korošec je takoj, ko je pokaplano povišane draginjske doklade, ki kapljajo povišane draginjske doklade, ki so jih dobili tudi izplačane, za uradnike pa so imeli tigrji mesto dejanj dosedaj samo še besede, ki postajajo — kakor dokazuje «Slovenec» — vsak dan grše in bolj osudne. Kmalu bo «Slovenec» zopet pisal, da uradniki le «žro, žro in žro».

— Rogaški nemurji kot radićevci. V «Avtonomistu» objavlja g. Kunej iz Rogatca izjavo, da tamkajšnja nemškutarska lista pravzaprav ni nemškutarska temveč — republikanska, radićevska. Kot dokaz navaja, da je drugi dan po volitvah «hrvatska republikanska godba» prišla v Rogatec svirati nemškutarskim zmagovalcem vesele poskočnice. Najnovejši recept za nemškutarje je torej «slovenska republikanska» firma. Auch nit schlecht, bo rekla rogaška jara gospoda.

— Nastas Holmes v Zagrebu. Zdi se šele polagoma razodeva, kaj je policajminister Nastas v Zagrebu dognal, kaj razkrili. Radi originalnosti teh senzacij smo vezani na včerajšnje glavno «Slovenčevu» poročilo, ki pravi: «O Nastasu Petroviću se zdi (!), da je v Zagrebu storil (!) odkritja (!), ki mečejo na Zerjavove (seveda!) in Pribičevićeve samostalne delo, ki iz Zagreba zelo čudno luč in jih odkrivajo (!) kot lažnive in klevetnike. Nekateri častniki so poslali iz Zagreba v Beograd napačna poročila o stanju in razpoloženju na Hrvatskem. Niti malo se niso pomislili (častniki) izmišljati stvari, ki se niso nikdar dogodile. Oni (častniki) so te stvari forsirali (!) v časopisje «Jutro» in «Riječ»... O, da bi Slovenec poročevalce razkril in razdelil vsaj en tak «slučaj», ki so ga častniki «forsirali» n. pr. v naše «Jutro». Toda, zdajle pride: «Vse te njihove vesti pa so bile po večini izdelane v redakciji a h dokazano je, da se niso nikdar zgodile...» Preljubi bralec, razmisli zdaj, kdo je «forsiral». Groša pa ne dobiš, kajti navzlic vsemu je «položaj» našne vlade narodnega sporazuma izredno trden; «Slovenčevu» poročevalcu pa se bo le s težavo posrečilo, da iz sedanjega policajministra Nastasa ustvari epigona po proslulem angleškem Holmesu.

Iz demokratske stranke

V četrtek dne 25. t. m. se je vršil zaupni sestanek k. o. JDS v Medvodah, kjer so se obravnavale važne organizacijske zadeve. Dr. Rape je poročal o politični situaciji, pri čemer je predvsem primerjal obljube klerikalcev pred volitvami s dejanji sedanje vlade «zakona, reda in pravice».

V soboto dne 27. t. m. se je vršil istakotni sestanek k. o. JDS v Krškem ob pol 8. uri zvečer, v gostilni g. Havelke. Poroča dr. Rape iz Ljubljane, nakar se vrši seja odbora k. o., ki bo sklepala o važnih zadevah za bodoče politično delo. V nedeljo dne 28. t. m. se vrši zaupni sestanek k. o. JDS na R. pri Krškem ob 7. uri zjutraj v gostilni Terezije Kunstek. Poroča dr. Rape iz Ljubljane. Ker

so na dnevnem redu zelo važne stvari, prosimo, da se vabljenici sigurno odzovejo.

Istega dne se vrši zaupni sestanek k. o. JDS v St. Jerneju ob 10. uri dopoldne v gostilni Ivan Recelj. Poroča dr. Rape iz Ljubljane.

Ob pol 2. uri popoldne pa se vrši zaupni sestanek k. o. JDS v Kostanjevici v gostilni Ivana Kuntariča. Tudi tu poročajo dr. Rape iz Ljubljane.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUSTEV.

V Ravnah pri Krškem se vrši v nedeljo dne 28. t. m. dopoldne predavanje g. A. Likozarja «O čebelarstvu».

V Sv. Križu pri Kostanjevici pa predavajo po prvi maši istega dne g. nadzornik Gombač «O vinorejju».

Po svetu

— Zahteve angleške delavske stranke. Sredi oktobra se sestane kongres angleške delavske stranke, ki bo preciziral novi strankin program z ozirom na nove razmere, nastale po vstopu stranke v vlado. Program bo vseboval med drugim zahtevo po monopoliziranju vodnih sil, dalje zahtevo, da prevzame vlada vlogo veletrgovine za vse življenske potrebe, da se izloči vsaka vmesna trgovina in omogoči direktni promet med producentom in konzumentom. Podrobnih nakup in podrobno prodajo naj bi oskrbovale zadrage. Da se omeji brezposelnost, naj začne vlada velikopotezno graditi razne javne naprave. Zemljišča naj se obdajo še bolj, kakor so sedaj. Kongres se bo udeležili skoro vsi člani MacDonaldove vlade.

— Izgon inozemskih komunistov iz Dunaja. Povodom kovinarskega štrajka je prišla na Dunaj cela vrsta komunističnih hujšakcev iz inozemstva, zlasti iz Nemčije, ki so nastopali po delavskih zbora vanjih in ščevali na stavko. Vseled splošne napetosti si policija takrat ni upala nastopiti proti njim, pač pa jih sedaj, ko so se strasti že polegile pridno lovi in odpravlja preko meje. Kakor poročajo dunajski listi, je bilo v sredo in četrtek aretiranih in izgnanih osem komunističnih agitatorjev.

— Atentat na Rakovskega? Dunajsko sovjetsko poslanstvo objavlja vest, da je poskušal neki bolgarski emisar na ruskega londonskega poslanika Rakovskega, ki se zdravi v Badnu pri Dunaju izvršiti atentat. Atentat je bil sicer preprečen, ni pa se posrečilo osumljenca aretirati. Sovjetsko poslanstvo je zato zahtevalo od avstrijske vlade, da izene vse sumljive Bolgare, ki so prišli v Avstrijo tekom zadnjih mesecev.

— Razdčitev Češkoslovaške republike na župe (oblasti) bo izvedena tekom prihodnjega leta. Tozadevni zakonski načrt, ki bo predložen narodni skupščini proti koncu letošnjega leta, predvideva za sedanjo Češko 5, za Moravsko in Slezijo skupaj pa 3 župe.

— Egiptovski ministrski predsednik Zaglul paša je prispel v sredo v London in se je še isti dan prvič sestel z MacDonaldom. Glavna naloga Zaglul paše v Londonu obstoji v ureditvi sudanskega vprašanja.

Iz sovjetske Rusije

Tolstoj obsojen trinajst let po svoji smrti!

Leninova vdova je te dni vložila tožbo proti Levu Tolstemu, trinajst let po smrti pesnika in filozofa. Obtožila je njegova dela, katere označuje gospa Krupskaja za «malomeščanska in škodljiva». Predlagala je, da se njegova dela konfiscirajo, predvsem «Ana Karenina» in «Vstajenje». Razprava se je vršila pred moskovskim sovjetskim sodiščem. Gospa Krupskaja je sama prednašala svojo obtožbo, kot branilec pa nastopal sovjetski prosvetni minister Lunačarski. Njene besede so napravile globok vtis na poslušalce. Branilec je v svojem govoru priznal, da diha iz napadenih del «meščanske svetovno naziranje», toda prošil je ljudske sodnike za milo sodbo, ker je obtoženi avtor živel v času, ko še ni poznal diktature proletarijata in njegove kulture. Obramba je bila zama. Sodba se glasi:

Lev Nikolajevič Tolstoj, nekdanji carski oficir in veleposestnik, pred 13 leti umrl, je kriv, da je razširjal spise, ki priporočajo meščansko svetovno naziranje. Ker pa je Tolstoj živel v dobi meščanske kulture in ni poznal velikih idej Leninovih, je sodišče sklenilo, da se iz vseh javnih in zasebnih knjižnic odstranijo ona njegova dela, ki so sposobna kvarno vplivati na narod. Zato se ta dela konfiscirajo in so bodo njihovim posestnikom odvzeta ter uničena. Papir se bo v papirnici zopet znetel in potem predelal v nov papir, ki naj se porabi za natis del Lenina. Zinovjeva in Buharina. Sodba je takoj izvršna.

Ta sodba je vsekakor edinstvena in za ljudi z meščanskimi možgani nepojmljiva, srednjeveška. Pri tej priliki naj še omenimo, da je zaradi pomanjkanja sredstev sovjetska Rusija morala skrbeti poduk. V nekdanji guberniji Kostromski je zaprta polovico vseh šol, v rjazanski je od 52 višjih šol odprtih le še 12, v Tuli so zaprti vsi višji zavodi. Zato je polovica strokovnih šol, kar jih je bilo doslej, abiturijenti, ki žele na univerzo, se navadno odklanjajo. Z druge strani pa se širijo vesti o velikanskem napredku ruskega šolstva. Kje je istina?

Zagrebska „Riječ“

Pred 20 leti je prišel v Zagreb izhajati «Pokret», glasilo napredne jugoslovensko orijentirane inteligence. Kaj je naprednim Hrvatim bil ta list, ve vsakdo, ki kolikaj pozna hrvatsko politično zgodovino in zlasti borbo srbsko - hrvatske koalicije za narodno edinstvo. Današnja «Riječ» je direktna naslednica nekdanjega, začelom vojne ustavičenega ter pod tem novim imenom zopet obnovljenega «Pokreta». Od ustanovitve Jugoslavije je «Riječ» eden od glavnih glasnikov in borcev narodnega in državnega edinstva. Sredi razdraženega in sovražnega okoliša stoji «Riječ» mirno in vztrajno na braniku svojih idej. Ko v slabotnem oportunizmu marsikdo koleta in v najneugodnejših razmerah je ohranila «Riječ» svojo ravno in dosledno linijo, obenem pa se vzdržala na glasu prvega zagrebskega dnevnika.

Naravno je, da v teh razmerah vsi oni, ki jih istina bode v oči, željno pričakujejo, da bi se uničilo «Riječ». To se seveda ne bo posrečilo, kajti čim večji je pritisk separatistične blaznosti, bolj vidimo, da imamo dolžnost še intenzivnejše akcije za naše ideje.

«Riječ» je in ostane trdnjava narodne ideje v Zagrebu. List je v vsakem oziru nezavisen in so v konsorciju, ki ga vodi in vzdržuje, naši najboljši možje, ki so na vročih zagrebskih tleh delali v največji opasnosti pred vojno in med njo za osvobodjenje Hrvatov od tujeja jarma, kakor delajo sedaj, da se osvobodijo separatistične bolezni. V konsorciju sodelujejo Slovenci, Hrvati in v Srbiji, ker smatrajo, da jih veže skupna dolžnost, da držimo svojo postojanko v Zagrebu.

Bilo bi umestno, da bi se naša «Riječ», (ki stane četrtletno 90 Din in se naroča v Zagrebu, Ilica 8) razširila čim najbolj tudi v Sloveniji. Ne le radi zanimanja za zagrebske in sploh hrvatske prilike in radi dolžnosti, ki jo imamo napram našim sobojnikom v Zagrebu, temveč tudi zato, ker «Riječ» prinaša ogromno zanimivega materiala in ima izvrstne informacije. Vsaj smo od osvobodjenja sme Slovenci doma v Zagrebu ravno tako kakor v Ljubljani in Mariboru. Velik del Slovenije celo gravitira v Zagreb. Naši gospodarski interesi se zapletajo. In če je radićevski Zagreb napram tej amalgamaciji še tako slep in gluhi in neče priznati, da ima od nje milijardno korist, ni ipak ljubimo beli naš Zagreb in naj se brani kakor trmasto dete, vseeno je in ostane naš jugoslovenski Zagreb.

Ekselencia igra komedijo

Rim, 25. septembra.

Gospodu Mussoliniju je treba priznati, da ima izborni igralski talent. Sicer ni znano, da bi bil tekom svojega burnega življenja kdaj nastopal na gledališkem odru, toda igralski talent ima, temu se ne da oporekati, in skoraj je škoda, da se ni posvetil gledališkemu odru namesto ministrskemu predsedništvu. V ostalem pa mu ta talent tudi kot ministrskemu predsedniku rabi kar najbolje.

Benito Mussolini je bil, kakor znano, pred ne ravno dolgim časom še prepričan socialista, glavni urednik glavnega socialističnega lista, milanskega «Avantijsa», in kot tak seveda vse prej kot vdan sin svete matere Cerkve. V svojem listu je grmel proti Vatikanu in proti poneumnjevanju ubogega, nezavednega ljudstva po namestnikih Kristusovih, udrihal po Cerkvi in njenih služabnikih, z eno besedo: bil je brezverec, kakor stoji v katekizmu. Ko pa je prišel fašizem na površje in ž njim tudi, vsaj kar se tiče nacionalizma, izpreobrnjen Mussolini, ki je zasedel celo stolec ministrskega predsednika, tedaj pa je prišlo še drugo izpreobrnjenje: bivši materialist, bivši ateist Mussolini se je začel očitno nagibati iz palače Chigi tja preko Tibere k Sv. Petru in eden prvih njegovih prevratnih činov je bil, da je zopet uvedel v šole križ, ki ga je bil pred toliko leti izključil iz njih brezbožni liberalizem.

Mussolini pa je šel še dalje. S spretno igro je razdvojil dotlej edinstveno klerikalno stranko in pritegnil njeno desno krilo, tisto, ki je bilo po svojih reakcionarnih načelih najbližje Vatikanu, k sebi, v svojo vladno večino, v svojo vlado. Danes stoji že vsa stvar tako, da je Vatikan skorajda naklonjenjši Mussoliniju kot pa don Sturzu in njegovim kolikortoliko socialistično, če ne že komunistično poboranim popolarom.

V torek, 23. t. m., pa se je vršilo v Vicenzi odkritje spomenika senatorju Lamperticu, ki je bil mož katoliškega prepričanja. Predsednik odbora za postavitev spomenika je bil neki opat. Vicenza je pač precej klerikalna. Odkritju je prisostvoval Mussolini in ž njim finančni minister De Stefani. Potem pa se je vršila slovesna otvoritev «Trga zmages». Mussolini se je pripeljal tjakaj v avtomobilu. Ni pa ostal tamkaj, da bi počakal svečanostnega čina med zbranimi veljaki, temveč je v spremstvu škofa stopil v bližnjo cerkev, šel pred altar Matere božje, pokleknil in tako ostal pred altarjem par minut. Kake molitvice je molil, zvonika ne pove.

Naši kraji in ljudje

Slovenski volilci v Celju!

Nemško nacionalna klika in Judež Iškariot sta napovedala slovenskemu Celju boj na nož.

Sprejmemo ga, a obračun bo tak, da bo nestrpno nemško nacionalno kliko in narodne izdajice enkrat za vselej minilo veselje stegati po lepem našem mestu ob bistri Savinji svoje omadeževane roke.

Slovensko Celje pozna danes vsak Jugosloven. Ohranilo bo pa svoj dober glas le, ako ostane v slovenskih rokah.

Slovenski volilci! Zavedajte se svoje narodne dolžnosti in vrzite kroglice dne 28. septembra

V I. skrinjico

Trajno se bomo izogibali tistih, ki bodo glasovali proti Slovenem. Njih imena bomo takoj po volitvah objavili.

Spravite na volišče vse omahljivce in malomarneže. Naprej do častne zmage!

Važno za celjske občinske volitve!

Volitev se prične jutraj ob 8. uri in traja nepretrgoma do 5. ure popoldne. Vsi pristavi narodnega bloka pa naj gredo voliti čimprej, najbolje že do 11. ure popoldne. To bo našim volilnim pisarnam zelo olajšalo delo in bode tudi omogočilo pregled kdo je že volil in kdo ne.

Vsi volilci, ki stannujejo južno od kolodvora — Aleksandrova ulica — Prešernova ulica — Ljubljanska cesta, volijo na magistratu; vsi drugi v telovadnici meščanske šole.

Legitimacije za volitve niso potrebne, dobro pa je, ako prinese vsak volilec kak dokument seboj, da se v slučaju potrebe lahko legitimira.

Volilni pisarni narodnega bloka se nahajata v Zvezni tiskarni in v reči sobi gostilne »Narodni dom«. Tam bodo na razpolago volilni imeniki in se bodo dobile vse potrebne informacije.

SLS in celjske volitve

Včerajšnja »Nova doba« prinaša naslednje izjavo:

Izjavi g. dr. Georga Skoberne, nemškega odvetnika v Celju, je sledila izjava g. Davorina Krajnc, narodnega poslanca in poselnika iz Velike Pirešice. Oba gospoda sta si v priobčenih izjavah v tem edina, da pri nedeljskih obč. volitvah ne gre za slovenski narodni značaj mesta Celja. V gornji trditvi soglašata celjski odvetnik in predstavitelj nemške »Wirtschaftspartei« g. dr. Georg Skoberne z g. Davorinom Krajncem. Škoda te zveze, ki je g. poslancu Krajncu tuja, ki je kri vo poučen o tem, za kaj gre in o tem, kaj je g. dr. Ogrizek zadnje mesce v Celju vse storil, da ni prišlo do skupnega oficelnega nastopa vseh slovenskih strank v Celju. Ne glede na zavijanja in podtikanja neresničnosti, prinašamo v naslednjem oficelnem ponovno izjavo, kakor v zadnji številki »Nove Dobe« in ki se glasi:

Naš urednik je imel priliko razgovarjati se z g. dr. Antonom Jerovškom v Mariboru, ki je med drugim izjavil: »SLS kot taka nima s skupnim nastopom nekaterih njenih pristavev v Celju z Nemci nobene zveze. To zvezo tudi obsoja in smatra, da se bodo njeni pristavi v tem slučaju volitev vzdržali«.

Uredništvo »Nove Dobe« v Celju.

Celjski volilci!

Vrzite jutri

kroglice vsi v **1.** prvo skrinjico

Kulturni pregled

Novi rod

Leposlovni mesečnik za mladino.

>Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu izdaja že štiri leta revijo, ki se lahko postavi ob strani našim najboljšim mesečnikom: mladinski leposlovni list »Novi Rod«. Prva številka je izšla leta 1920, ko je bila meja med Italijo in Jugoslavijo zaprta tudi za kulturne časopise. List je poslej izhajal redno in točno in uredniki s sotrudniki vred so mu reševali pravdo življenja po vesti: niso ga pisali in urejali zato, da bodo imeli Slovenci en list več, temveč zato, ker je to narekovala srčna potreba. Tako je »Novi Rod« postal izjema med našimi mladinskimi časopisi. Skušal se je vedno približati idealu leposlovne revije za mladi svet. To hotenje je jasno razvidno iz njegove vsebine.

Letos vstopa mesečnik v četrto leto svojega obstoja. Kaj se pravi delati štiri leta pod takimi okoliščinami, kakor so bile ves ta čas v Julijeki Krajini, ve samo tisti, ki je sam prebil nekoliko časa v sličnih razmerah. Delo za »Novi Rod« je bilo res idealno delo in vsi, ki so pomagali pri njem, so videli v tem kulturno poslanstvo. Okoli njegovega oglašja se

Ideali in denar

(iz radičevske korupcije.)

Zadeve radičevskega finančnega ministra Prpiča in porodičnega kroga koliki Radičeve zelene mize, ki jih zagrebška »Riječ« neusmiljeno postavlja na svetlo, postajajo vedno bujnejše. »Veletrežec Milan Prpič je danes razkrinkan kot naveden vojni dobičkar, ki je brez znoja in truda, pač pa z uljudno oporo v bivši avstrijski upravi zlezal na težke milijone. Po prevratu se je znal hitro znajti v povojnih zmedah, začel spekulativno podkrepjati Radičovo početje, a istočasno tudi s premetenim mešetarjenjem vsčipavati beogradske vladne kroge. Končno so ga vendar začeli pregledavati, povojna konjunktura je pojmela, hazardni posli so propadali in Prpič je začel drčati navzdol. Radič se je potepal v inozemstvu in Prpič se ga je v Beogradu začel odkrepati kakor Judež Krista.

Tekaj je prišlo do političnega preokreta. Radič se vrne naravnost iz boljševiške Moskve, da stopi v beogradske vladne kroge. Radič se vrača politična sapa, Prpiču finančna. Oba na robu propasti — zdaj pa se jima odprejo perspektive za nove vire slave in bogastva. Radič je s korupcijskimi sredstvi laži in varanja zadobil zaupanje naroda, — kakor Prpič bogastvo. Dospel je lagal narodu in pretil državi, odslej bo lagal i narodu i državi. Kako se ne bi takda dva duševna sorodnika složila! Spoznamela sta se, da brez protokoliranja, brez table na palači, osnujeta novo delniško družbo: »Eksplatacijska šum in naroda d. d.«.

Radič je na seji svojega kluba, kjer se je sklenil nakup Prpičeve palače, izjavil, da bo ves svoj denar vložil v nakup. Niso si zastojali zašepetali seljaški poslanci: Radič to lahko stori, saj bo itak cela palača njegova!... Nato je Radič obetal Prpiču, da bo suspendiral i republiko i človečanstvo i mirotvorstvo, ako njegov zet Košutič postane kraljevi minister za šume in rude. Minister zlatih rudnikov za Radiča in Prpiča! Prpič je zopet dvignil glavo, a nekateri zagrebški pridobitni krogi, ki za Prpiča niso dali več prebite pare, so se ga uplašili bolj kakor je sam pričakoval. Ko se je nedavno vršila na Sušaku anketa za razdelitev parcel na Brajdici, se je Prpič predstavil kot delegat zagrebške trg. obrtne zbornice, odinil tajnika dr. Lunačka da se je odstranil, in nato za sebe izmojstroval parcele. — Te dni je zagrebška trg. obrtna zbornica dognala, da je Prpič na svoji palači izobesil firmo »Oroslavlje d. d.«, a ni nikoli zaprosil za obrtno koncesijo niti plačal predpisane takse in davke. Tudi ni trdke registriral. To je prestopke § 21. trg. zakona in sodišče mora proti Prpiču uvesti ex offio kazenski postopek, kajti takšno praktično izvajanje radičevskega republikanstva se zaenkrat še ne obnese...

Materijal o Radičevem finančnem ministru se daleko ni izčrpal, pravi »Riječ« ki dnevno dobiva nove podatke z vseh strani. Podrobno se bo še razpravljalo o njegovih šumskih aferah. Zaenkrat pa

je navesti da se v seznamu onih, ki so se izdatno koristili pri direkciji plena, nahaja tudi Prpičev podjetje »Veletrež d. d.«, ki je spravilo v svojo last 12 vagonov materiala za žično železnico v vrednosti 67.000 Din.

Na vsa razkritja odgovarja Prpič in njegov prizadeti krog, da bo tožil toda »Riječ« mu kratko priporoča, naj opusti vsako nado, da bi razkritja mogle ustaviti s čemer koli. Resnica mora na dan, pa če gre tudi za prevrženost Prpiča, Radiča in njune — porodice.

Izseljeniška konferenca v Zagrebu

Dne 18. t. m. je bila otvorjena v Zagrebu pod predsedstvom ministra za socialno politiko dr. Šefkije Behmena anketa o našem izseljeniškem problemu. Anketa so prisostvovali poleg reprezentativov državne izseljeniške družbe, ministrstva za zunanje zadeve in ministrstva za obrambo tudi predstavniki parobrodarskih društev, saveza denarnih zavodov, načelniki naših prištaniških mest in zastopniki udruženja izseljencev.

Pri otvoritvi konference je minister Behmen naglašal, da je izseljeniško vprašanje eno najvažnejših sodobnih socialnih vprašanj. Treba je odrediti naši izseljeniški politiki določen pravec, tako da bo vsak izseljenec zaščiten in to od časa, ko zapusti svojo domovino pa do povratka v domovino. Izseljenec je treba kulturno podpreti, da se ne izneverijo svojemu rodnemu jeziku in da ostanejo tudi v tujini v čim ožjem kontaktu z domovino. Anketa je bila samo informativnega značaja, a poedini referati, iznešeni na anketi, se bodo uporabili za podlago pri specialni razpravi o tem problemu.

Gosp. Milan Marjanović je poročal o svojih utisih, ki jih je dobil bivajoč med našimi rojaki v Severni Ameriki za časa vojne, a tudi po prevratu in osvetlil nekatere momente, na katere bi se moralo ozirati pri določevanju smernic naše izseljeniške politike.

Razvila se je daljša debata, pri kateri je g. Benko Bojnički osvetlil vprašanje naše izseljeniške politike z ozirom na najnovejši obšutno reduciranje izseljeniške kvote za Zedinjene države.

Po končani debati je g. Kolín, dolgoletni tajnik Jugoslovenske narodne obrane v Južni Ameriki poročal o prilikah naših izseljencev v Južni Ameriki in naglašal, da je nujno potrebno, da se osnujejo konzulati v Boliviji, Equadoru, Braziliji in Urugvajju ter da se v sporazumu z ministrom prosvete pokrene akcija za otvoritev naših šol v Južni Ameriki.

Z vsa vneemo se je razpravljalo tudi o ostalih aktualnih izseljeniških vprašanjih in ob tej priliki konstatiralo, da je izseljeniško vprašanje za našo državo vitalnega pomena, kajti ono direktno zadeva eno desetino našega naroda.

Kraljevica na Jadranu

V drugi polovici septembra.

Letoviščarji so zloveščke ptice. Kadar se pripravljajo na odhod, se bliža žalost na jesen. Jadran se polagoma prazni... Res je sicer, da letos ni imel gostov čez mero, toda toliko jih je vendar bilo, da se splašča za njimi požalovati ter jim zaklicati »na svidenje!«

Kraljevica je tip sezonskega morskoga kopališča. Velikih modernih z vsem komfortom opremljenih hotelov nima. Teh pa tudi v Kraljevici niče ne išče. Kdor pride sem, se zadovolji z romantično prirodnimi intimnostmi, katere mu nudi

Za jesensko sezijo

najboljši, moderni beli in drugi damski klobuki po ugodnih cenah pri

Stuhly - Maške, Židovska ulica

okolica kopališča. Kdor enkrat obišče ta kraj, se ne loči zlahka od njega. Nastani pa se v čednem privatnem stanovanju, na hrano hodi v gostilnico, kjer mu ob tipičnih gostilničarjih ter ob pristni domači kapljici prehitro mineva čas. Gosti se navadijo na Kraljevico kakor na svoj dom ali na kavarno v mestu. Mesto razkošnih dvoran, hotelov in kavarn, toalet, sporta in igralnic ima tu enostavnost in intimnost, snago in zdravje, zadržujočo širino in čistost morja, ribiški sport, prijateljske izlete, vožnje z jadrenicami in čolni itd. V okolico Kraljevice prihajajo večinoma velemeščani, ki so se nasitili mestnega trušča, naglice in nervoznosti. Kdor obišče ta divni kotiček našega Jadrana enkrat, mu ostane zvest dolgo časa. Ne samo to. Čestokrat se dogaja, da pripeljejo stari letoviščarji s seboj še nove goste, kar je za Kraljevico pač najlepše priporočilo.

»Društvo za tujski promet« je letos napravilo za Kraljevico samo nekoliko skromne reklame. Uspehi so bili neresnetljivi. Samo v mesecu juliju in avgustu je prišlo v Kraljevico nad 800 ljudi, kar sicer ni mnogo, toda za začetek prav lepo številce. Največ gostov je bilo iz Hrvatske in Slavonije, takoj za njimi pa so vzljubili Kraljevico Slovenci. Tujcev je bilo manj, vendar pa ni manjkalo ljudi iz Avstrije, Madžarske, Italije, Bolgarije, Poljske in celo iz Belgije.

Značilno je dejstvo, da je bila med letoviščarji posebno zastopana deca. Iz tega se da sklepati, da je Kraljevica kot otroško okrepčevališče zelo prikladen kraj. V bodoče se obeta Kraljevici še bogatejša otroška sezona, katero je zlasti Slovincem toplo priporočati. Tisti, ki so bili letos na Kraljevici, se prijaznosti domagega prebivalstva in pa dobri kapljici itak gotovo ne bodo izneverili. Saj se jim je oboje, Kraljevičani in pa vino, po njihovih lastnih izjavah nad vse močno prikupilo.

Dopisi

LITJA. Dramatični odsek Sokola priredi danes, soboto zvečer v Sokolskem domu v Litiji komedijo »Radoveden tasta« kot otvoritev letošnje sezone. Režijo vodi br. Trepečnik. Po predstavi družabni večer s plesom. Pričetek ob 20. uri. Vstopnina običajna. 2088

LESKOVEC PRI KRŠKEM. V nedeljo smo v Krškem ob obilni udeležbi spremili k večnemu počitku mladega, nadbudnega učitelja iz Leskovca g. Lojzeta Dolinška. Dasi je pokojnik bolehal že par let za sušico, je vendar s svojim zdravim humorjem in vedrim licem gledal z najlepšimi nadami v življenje. Svojih duševnih zmoglosti ni uporabljal samo v šoli, ampak tudi na prostnem polju izven šole. Leskovski Sokol, kateremu je pokojnik posvečal vse svoje moči, mu bo ohranil trajen spomin. Z vnejo je sodeloval tudi pri krškem salonskem orkestru, žrtvoval mu več, kot so mu dopuščale fizične moči. Do zadnjega je voljno prenašal težko bolezen s polnim upanjem, da ozdravi. Za njim ne žalujejo le mati, brat in nevesta, temveč vsi njegovi tovariši in vsi, ki so ga natančneje poznali.

KRŠKO. Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Krškem je priredila prošlo nedeljo v prid prepotrebni šolski družbi kegljanje na dobiček, zvečer pa veselico. Čisti dobiček je znašal 2285.50 Din in en 10-kronski čekin. Kegljanja se je udeležilo veliko Krčanov in okoličanov, večerna prireditev pa je bila zelo slabo obiskana. Zadnje čase se opazuje, da nekateri radi svoje narodne mlačnosti in brezbriznosti ne obiskujejo tako radi prireditev v korist Ciril-Metodove družbe kot bi morali. Pohvalno je treba omeniti one, ki so odstopili svoje dobičke družbini podružnici. Priporočljivo bi bilo, da bi tudi druge podružnice v svojih krajih prirejale kegljanje na dobiček, kajti za tako prireditev je treba razmeroma malo predpriprav. malo truda in stroškov, uspeh pa je lahko vedno zadovoljiv. Da je gmojni uspeh krške priredive tako lep, gre zahvala g. R. Engelsbergerju, ki je dal za prireditev ini-

ciativo in ki je izvršil sam vse predpriprave. Godbi požarne brambe, ki je sviralna zvečer v sokolski dvorani in vsem darovalcem prav prirčna hvala!

SV. LENARD NAD LASKIM. Tudi v naši občini ni vse v redu. Precej je zafurano občinsko gospodarstvo. Klerikalni odborniki se za občane brigajo kot za špansko vas. Za zboljšanje občinskega gospodarstva se pa pridno bore le napredni občinski močje, toda žal, da so v manjšini. Pri prihodnjih volitvah bomo Sentlenarčani bolj pametni in bomo vsi volili samostojne demokrate, ki pas na občini in v Beogradu dobro zastopajo, dočim klerikalci povsod nas kmetje ne vidi jo in nebolejo poznati naših težav.

SV. BOLEFENK PRI SREDISČU. V eni zadnjih števil »Slovenca« je neki klerikalni dopisnik nesramno napadel tukajšnje učiteljske gđ. Pintarič, ki nikomur ni nič žalega storila. Njena velika krivda je seveda v tem, da se noče klanjati tukajšnjim klerikalnim oblastnikom. Sedanja »vlada reda in pravice« nam je tudi odstranila dosedanjega šolskega voditelja g. Meglo in to edino radi tega, ker je agilen Sokol in izvrsten učitelj. Na ta podla klerikalna izzivanja seveda ne moremo molčati in držati križem rok. Ako bi se napadi na naše napredne ljudi nadaljevali, tedaj vas bomo imensko razkrinkali do kosti in ne bomo pri tem poznali nobenega pardona. Svetujemo vam, da ne hodite na solnce in da se držite mirno, ker bomo sicer odprli svoje registre.

PTUJ. Dramatično društvo v Ptuj oddaja lože in parterne sedeže v abonement še danes od 5. do 6. ure popoldne te v nedeljo od 10. do 12. ure v pisarni mestnega gledališča. Cene znižane. Plačljivo v obrokih.

DOLNJA LENDA. Kavarnar Vučan je prekal svoj podpis na prizivu proti ukinitvi dveh madžarskih razredov na drž. osnovni šoli. Obenem je daroval 100 Din za Jugoslov. Matice. — Našo meščansko šolo je oblast ukinila, ker je imela premalo učencev. — Učitelj Janez Sep je na razpoloženju ter naj bi bil premeščen, ker je v Lendavi odveč. Ali možakar misli, da jugoslovensko solnce ne staja madžarskega masla? Pred preobratom ej učiteljeval v Macincu pri Čakovcu ob štajerski meji, kjer ni niti enega Madžara, a »naš« Sep je pretepal tamkajšnje otroke, če so ga pozdravljali v materinem jeziku in ne v edino zvečičavni madžarsčini. Šolskim oblastem priporočamo, naj se informirajo pri šolskih oblastih v Čakovcu, ki so ga poglaval ob prevratu preko meje. Sep je toliko predrzen, da je napravil vlogo na prosvetni oddelek v Ljubljani ter je pobiral podpise pri madžarskih Lendavčanih. Sklicuje se na to, da je on baje edini(!) na šoli, ki je poučeval v krškoskem duhu ter da je preganjan zato, ker je zvest pristavi klerikalne stranke. Dolžnost šolske oblasti je, da izroči tisto vlogo prizadetemu učiteljsstvu, ki ima pravico si poiskati zadoščenja. Čudno da ni Sep navedel kot vzrok »preganjanja« tudi to, da je Slovenec. Kako je Sep preganjan izhaja iz dejstva, da slovenski državni namestenci, kojih otroci se uče kake obrti, ne dobe za nje draginskih doklad, pri Sepu pa je izjema. On dobiva za svoje ga sina, ki se uči ključničarstva na Madžarskem, draginjsko doklado... Šolska oblast naj tudi natančno prečita, kdo hujša tukajšnje ljudstvo proti nam! — Dobili smo nove šolske nadzornike. V Dolnjo Lendavo pride g. Kontier, v Mursko Soboto pa g. Nežima. Kam tira oblast naše šolstvo s tem imenovanjem, o tem bomo razpravljali v posebnem članku. Glede Kontlerja omenimo le toliko, da je dekan Strauss zagrozil posl. Kleklu z organiziranjem radikalne stranke proti njemu, če ne prepreči tega imenovanja. Kdo bo nadzoroval pouk slovenščine v Prekmurju? Ali morda imenovani nadzornik, ki se mora najprej sam naučiti slovnice? Ali ve šolska oblast da je potrebna revizija v madžarskih razredih na vseh šolah, da se dožene, koliko slovenskih otrok tišče madžaroni v madžarskih razredih? Kdo naj to izvrši? Morda tisti, ki dajejo potuho madžaronom?

tem slučaju bolj vleko. Končna odločitev v tej zadevi se ni padla, a pričakovati je, da pride do jasnosti v najkrajšem času.

Stota obletnica srbskega pesnika Jovana Ilića. V nedeljo 28. t. m. bo sto let odkar se je rodil srbski pesnik Jovan Ilić. Ob tej priložnosti bo v Beogradu za pokojnik kulturnim delavcem spominska slavnost.

Canikarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanskih« v Trstu. V nedeljo, dne 28. t. m. priredi Čitalnica pri sv. Jakobu v Trstu imenitno Canikarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanskih«. Režijo igre je prevzel tržaški rojak igralec gospod Teržić, ki bo glumil v farsli glavno vlogo.

Iz splitskega gledališča. Splitsko gledališče je radi skrajne državne subnenci letos moralo ertati operni repertoar. Vodstvo je zato posvetilo vso pažnjo dram, ki se je otvorila z Begovičevim komadom »Svalbeni let«. V repertoarju za tekočo sezono ima splitsko gledališče tudi nekaj slovenskih del. Abonentom obeta Canikarjevo »Lepo Vido« in Kraigherjevo »Školjko«. Nadaljnji razpored obsega dela: Idiot (Dostajevski), Sen ljubezni (Kosor), Kamela skozi uho šivanke (Langer), Romantične duše, Cyrano de Bergerac (Rostand), Slepci (Masterlinck), Romeo in Julija, Kralj Lear (Shakespeare), Borba (Galsworthy) itd. V ansamblu splitske drame se nahajata naša rojaka Pregarčeva in g. Pregar.

Mestno gledališče v Celju. Prihodnji teden otvori mestno gledališče v Celju svojo letošnjo sezono z narodno igro »Rokovnjači« v režiji g. Rafko Salniča. Glavne vloge so vse v rokah starih celjskih igralcev. Nato se bodo vršila povečini gostovanja ljubljanskega in mariborskega gledališča.

Opera »Zrinjski« v mariborskem gledališču. Letošnja sezona se otvori v sredo, dne 1. oktobra z najpomembnejšo jugoslovensko opero »Nikola Subić Zrinjski« od Iv. pl. Zajca. Kljub finančnim težkočam je uprava riskirala vse, da izpade ta opera čim sijajnejše. Nabavila je nekatere nove dekoracije, kostume pa je iz velike prijaznosti posodilo ljubljansko gledališče. Glavne vloge so v rokah gg. Mitrovičeve, Vladimirove, Petrovske, Gorovora, Oksanskega, Urvaleka, Janka. Dirigira in režira ravnatelj opere gospod Mitrovič.

Tretja premijera v Splitu. Splitsko Narodno gledališče je v tekoči sezoni jako agilno. V četrtek zvečer je imelo že tretjo premiero. Igrali so Ostrovskega »Burjosa«, v kateri je nastopila v glavni vlogi g. Mansvetova, znana svojčas tudi v Ljubljani, kjer je bila z Muratovo skupino iz Moskve.

Nov časopis v Vojvodini. V Novem Sadu bo začel v najkrajšem času zopet izhajati že izza predvojnje znani »Letopis Matice Srpske«. Časopis bo mesečnik ter bo izhajal redno na 80 straneh. Prinašal

bo gradivo iz vseh panog kulturnega življenja.

Začetek redne gledališke sezone v Novem Sadu. Narodno gledališče v Novem Sadu radi popravne poslopja še ni začelo z rednimi predstavami. Sezona se otvori šele dne 5. oktobra.

Nove premijere v zagrebški drami in operi. Zagrebška drama prinese prihodnje dni na oder Pirandellovo komedijo »Čest osebe avtorja«. Režiral bo dr. Gavella. Sledača noviteta bo Shawov »Hudičev učencev«, katerega so pred kratkim igrali v Novem Sadu. Nato pride na vrsto Shakespeareova komedija »Kar hočete«. Opera pripravlja Wagnerjevega »Lohengrina« pod taktirko kapelnika Sachsa z Marijem Simencem, go. Žikovo, basistom Križajem in baritonistom Primožičem.

Madžarska Jeritza, operna pevka Marija Nemeth iz Budimpešte, katero je ravnatelj Schalk angažiral za dunajsko dvorno opero, je te dni nastopila svoje mesto kot Leonora v Verdijevem »Trubadurju«. Njen uspeh je bil velikanski. Občinstvo je je sprejelo z nepopisnim navdušenjem in kritika ji priznava zmoglosti v največji meri.

Masaganijevo gostovanje v Berlinu, ki je z uprizoritvijo Verdijeve »Aide« doživelo finančen polom, se zaenkrat morada še ne prekine. Nekateri člani podjetja so namreč prišli na misel, da bi kazalo uprizoriti »Cavallerio rusticano« in »Bajazzo«. Masaganijevo vodstvo bi morda v

je zbral cvet slovenskih pripovednikov in pesnikov in med moške zasluge revije je treba šteti dejstvo, da ji je bila šablona tuja od prvega zvezka do danes.

Letos postaja upravičenost »Novega Roda« še nujnejša. Slovenskemu otroku so v Italiji odtegnili knjige v materinščini. Mladinska revija postaja torej stoprav aktualna. Skrbeti mora za to, da naraščaj ne pozabi jezika, katerega govorijo in ljubijo njegovi roditelji. Slovenske leposlovce čakajo nove naloge, novo delo — ustvarjanje za »Novi Rod« jim postaja dolžnost, ne samo prijetnost. Ne dvomimo, da bo kdorkoli vpriči teh dejstev zatajil svojo dušo! Ampak poleg slovenstvenikov ima dolžnost do revije tudi celokupna javnost, ki mora podpreti list z naročili.

Oktober meseca izide prva številka novega letnika. Dosedanji urednik g. Ribičič, ki se je moral izseliti iz Trsta, je izročil svoje delo večjim rokam pisatelja Jos. Pahorja. Njegov imo jamči, da »Novi Rod« ne bo začel s poti, po kateri mora hoditi. Za Jugoslavijo je cena revije preračunana na letnih 36 dinarjev. Naročnino sprejema gđna Marija Kmetova. Ljubljana, Bleiweisova c. 21.

Domače vesti

Kralj v Sabotici. Kralj Aleksander je predvčeršnjim v spremstvu svojega adjutanta napravil z avtomobilom izlet do Sušice in nazaj v Belje. Povsod je prebivalstvo brez razlike narodnosti kralja prijazno pozdravljalo.

Ob 80 letnici Milana Krešića, dolgoletnega tajnika zagrebske Trgovske in obrtne zbornice ter častnega predsednika zagrebske organizacije Samostalne demokratske stranke, se je v sredo vršila izredna seja zbornice. V priznanje zaslug je zbornica imenovala jubilarca za generalnega zborničnega tajnika in izročila mu je bila posebna spomenica. Slavnostni nagovor je imel zbornični predsednik Arkelj in častiljivi jubilarci se mu je zavzelo z patriotičnimi besedami v čast kralja in ujedinenemu narodu.

Spomenik kralju Petru se danes na svečan način odkrije na velikem dvorišču doma slepih v Zemunu. Invalidi proslavijo pri tej priliki svoj Krstov dan.

Himen. Pri Sv. Jederti nad Laškim se je poročil g. Martin Povše z gđ. Amalijo Krampelj. Obilo sreče!

Za poplavljenec v Polhovem gradu. G. veliki župan nam piše: Gospa Milica dr. Bohinčeva v Ljubljani je z nevarno požarovalnostjo in trudom nabrala za poplavljenec v Polhovem gradu, Črnem vrhu, Ločnici in Hrastnici lepo vsoto 25.758 Din v gotovini in dve otroški obleki. Od te vsote je izročila 10.000 Din gospodu velikemu županu ljubljanske oblasti za porazdelitev med poškodovance v Polhovem gradu in Črnem vrhu, ostanek od celokupne gornje vsote in 2 obleki je pa gospa dr. Bohinčeva sporazumno z g. srežnikom poglavarjem v Kranju osebno razdelila med najpotrebnejše poškodovance v Ločnici in Hrastnici. Naj bi bilo to velikodušno in plemenito delo gospe doktor Bohinčeve ostalo našim damam v vzgled in izpodbudo.

Izvoz mleka. Kakor se domneva iz gospodarskih krogov, gre čez našo severno mejo v Avstrijo vsak dan okoli deset vagonov mleka. Glavni konzument tega mleka je Dunaj. Zbirališče mleka staja zlasti Maribor in Čakovec, a pomožna zbirališča cela vrsta železniških postaj. Nabrano mleko se v glavnih centrih pastirizira ter odhaja z večernim vlakom proti Dunaju. Producenti dobivajo za mleko večnoma po 2.50 Din za liter. Ta izvoz mleka je novejšega datuma in ako se zbiranje še bolj organizira, bi utegnil naš izvoz mleka samo na severni meji znašati na leto več tisoč vagonov, kar bo brez dvoma povoljno uplivalo na naše kmetijstvo in na našo trgovinsko bilanco.

Usposobljenostne preizkušnje za osnovne in meštanske šole se prične na drž. moškem učiteljskem v Ljubljani dne 4. novembra 1924, ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pripravo k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bi pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. Izpraševalna komisija za osnovne in meštanske šole v Ljubljani.

Vojaška služba učiteljev. Vsi absolutni učiteljski morajo po novem zakonu o ustroju vojske svoje vojaško leto odslужiti nepretrgoma in ne več, kakor doslej, samo tromesečno v dobi šolskih počitnic.

Za šolske in druge prireditve je postavil podpisane glasbeno delce z naslovom «Vino in voda». Skladba, ki se prične s triglasiim zborom kot uvod, obravnava na podlagi znane narodne pesmi v obliki dvospeva prepričljivo in vodo. V prepričljivi, kar je pač samo ob sebi umljivo, voda, zato je delce kaj primerno tudi za protialkoholne prireditve. Proizvajali so to skladbo dosedaj že na treh šolah, in sicer s prav povoljnimi uspehom. Ker bi izdajatelj tega muzikalnega delca rad določil moč naklade, zato se obrača tem potom do vseh ljubiteljev glasbe te vrste s prošnjo, da mu po dopisnici blage volje sporočijo, se-li naročijo na omenjeno glasbeno delo in ako da, je-li žele «Besedilo in navodilo» (Cena približno 3 Din) ali «Pevski part» (približno 5 Din) ali pa samo «Partituro» (cena približno 10 Din). Skladba izide še pred Novim letom 1925. Anton Kosi, šolski ravnatelj v Središču ob Dravi.

Ustanovitev krajevne kontrole. Glavna kontrola v Beogradu je sklenila, da se ustanove krajevne kontrole pri naslednjih institucijah: pri sekciji finančnega ministrstva v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu, pri tobačnih tovarnah v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu ter pri direkciji državnih železnic v Ljubljani in Sarajevu.

«Planinski vestnik». Prihodnja številka «Planinskega vestnika» izide sredi oktobra in bo posvečena triglavskim žrtvam dr. Klementu Jugu in Vladimiru Topolovcu. Obširna številka bo vsebovala tudi k člankom pripadajoče slike.

Odprte kočje Slev. planin. društva. Slovensko planinsko društvo uganja, da ostanejo odprte sledeče kočje: Koča na Kamniškem sedlu do 6. oktobra; v slučaju slabega vremena se zatvorijo 29. septembra; koča v Kamniški Bistrici (celo leto); koča na Veliki Planini (celo leto); koča pri Triglavskih jezerih do 30. septembra; Vodnikova koča na Velkem polju do predklica; Erjavčeva koča na Vršču do 28. septembra; obe kočji na Golici do nadaljnjega.

Kranjske novice. V sredo je umrl v Kranju Franc Pajer, železničar v pokoju v lepi starosti. Naj v miru počiva! — Delo v «Narodnem domu» lepo napreduje. Polagajo se parketi, izgotavlja vestibul in tako dalje. Prostori za kavarno bodo v par dneh popolnoma gotovi. — Šolski nadzornik Rus še vedno opravlja nadzorniške posle. Njegov namestnik, ki gospodu Rusu pač v nobenem oziru ne bo kos, si skoro gotovo pomislija prevzeti tako odgovorno mesto. Čulo se je, da so skoro vsi Slomškarij kranjskega okraja proti odstavitvi g. Rusa. Saj je z njimi skoro bolj objektivno postopal, kot pa z lastnimi pristaji.

Milica Vukobranković ne bo pomiloščena. Kakor javljajo z Dunaja, je bila prošenja Milice Vukobranković za pomiloščenje odklonjena z motivacijo, da so jo porotniki soglasno spoznali za krivo umora z zastrupljenjem.

Naši v Ameriki. Kakor poroča «Ameriška domovina», je v nedeljo 31. avgusta v Clevelandu in okolici 17 oseb smrtno ponesrečilo, med njimi tudi naš rojak Ignacij Lončar. Okoli osmih zvečer je skušal s svojim avtomobilom priti preko Lake Shore Boulevarda. Električna železnica ga je zgrabila in razbila avtomobil. Težko ranjenega Lončarja so peljali v bolnico, toda umrl je že na potu tja.

Naš rojak Franc Skufca je ponesrečil pri prebarvanju hiše. — Ob progi New-York Central železnice so našli mrtvega Andreja Firna. Kakor se je dognalo, ga je ustrelil Franc Trilen, ker je Firna zalezoval njegovo ženo. — V Clevelandu je umrl za pljučnico Janez Peček, rodom iz Mirne na Dolenjskem. V Ameriki je bil 12 let. Istotam je umrla Ana Mevžek, rodom iz logaškega okraja.

Velika železniška nesreča. Nedavno smo poročali o veliki nesreči, ki so jo dne 21. septembra pripetila na progi Zagreb-Sveti in pri kateri sta smrtno ponesrečila trgovca Marcel Vogt iz Zagreba in posestnik Ljubomir Kušekovič iz Sevel. Sedaj je ta nesrečni slučaj pojasnjen. Kušekovič in Vogt sta stala na stopnicah vlaka. Najbrže vsled prepaha so se vrata nenadoma zaprla ter odrinila Kušekoviča, ki se je, da bi ne padel, oprl na Vogta; oba sta padla s stopnic ter prišla pod vlak. Vogt je vlak popolnoma razgrgal, Kušekovič pa je odrezal obe nogi.

Najvišji dimnik v Jugoslaviji. Mestna elektrarna v Zagrebu gradi nov dimnik, ki bo visok 158 metrov in bo baje najvišji v Jugoslaviji. Dimnik ima tri metre v premeru. Z izgradnjo ogromnega dimnika hočejo štediti električno energijo.

Preuredba Pasteurjevih zavodov. Ministrstvo za narodno zdravje je delegiralo posebno komisijo, ki naj pregleda naše Pasteurjeve zavode in stavi primerno predloge za reorganizacijo teh zavodov.

Železniška nezgoda na Javorniku. Na postaji Javornik na Gorenjskem je predinočnem lokomotiva, ki je premikala vagono, skočila s tira. Pozvana je bila takoj pomožna lokomotiva z Jesenice. Tekom treh ur je bila proga zopet v redu. Gorenjski večerni vlak je imel vsled tega eno uro zamude.

Smrt pod tramvajem. V Zagrebu je predvčeršnjim električni tramvaj v Ilici smrtno povozil upokojenega ravnatelja poljedelske šole Ireneja Sejtory. Smrt je nastopila takoj, ker je tramvaj starčku zdrobil lobanjo.

Iz vojaških zaprovov na Sušaku je pobegnil pred nekaj dnevi 22 letni mornar Ivan Radjen doma iz Ledenice. Ubežnika zasleduje radi raznih deliktov vojaška oblast.

V štirih urah krojaški mojster. Srečo Potočnik, kateremu je bilo ministrstvo za trgovino podelilo koncesijo za ustanovitev krojaške šole v Novem Sadu, je neznankam pobegnil ter vzel s seboj večje vsote tujega denarja. Zanimivo je, da je Potočnik že po štirih urah predavanih svojim «slušašteljem» izdal diplome.

Srbohrvaščino poučuje prvovrsten strokovnjak, posamezno in v skupinah, po Berlitzovi metodi, tudi cirilico, čitane in pisanje. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

Iz Ljubljane

u— Pripravljalni odbor «Eдинosti» naznanja, da se morajo vsi člani bivše «Mladosti» brezpogojno udeležiti sestanka, ki se vrši danes, v soboto v Narodnem domu v društveni sobi. Dnevni red: Obnoveitev dela v posameznih oddelkih in slučajnosti. — Predsednik pripravljalnega odbora.

u— Dokler bo živ bo «piva», tako se je izpovedal na policiji 44-letni brezposelni delavec Adolf Hrovat, doma iz Smihel. Četrtek je bil zopet njegov dan. Popival je v družbi znancev po raznih gostilnah, proti polnoči pa se je prikladil v kavarno «Zvezdo», kjer je začel nenadoma divjati in razmetavati stole in mize. Poklican stražnik je nasilneča, ki je že večkrat belčen v kriminalni razvidnici kot nevaren človek odvedel na stražnico, kjer je naslednje jutro izvedel, da se bo moral pokoriti sedem dni v zaporu.

u— Iz hiralnice Sv. Jožefa v Ljubljani je pobegnila dne 23. t. m. umobolna 32-letna Marija Kos iz Brezovice pri Kamniku. Ženska je oblečena v belo jopico, rjavo krilo ter obuta v raztrgane čevlje.

u— Na prostoru velesejane se zadnje čase vrše vedno pogostejše razne tatvine. Zmanjkalo je med drugim blagom tudi 16 velikih zavrtkov strešne lepence, o kateri se ne ve, kdo bi jo vzel. V petek

se je izvršila na domu posestnika A. H. v Šiški po varnostnih organih hišna preiskava in se je pri njem res našlo več zavrtkov lepence. V igri pri teh tatvinah je baje tudi nekaj uslužbencev velesejane.

u— Policijske prijave. Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 3 prestopki tatvin, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopki nezglednih predpisih, 1 prestopki nezglednih cen in 1 poškodba okrajne ceste. Aretacija se je izvršila samo ena, in sicer radi ekscese.

u— Kupovalke na trgu so stalno v nevarnosti, da jih okrađejo razni žepni tatovi, ki se redno vsak dan zbirajo v dopoldanskih urah na Vodnikovem trgu. Med temi sumljivimi tipi je tudi nekaj propalih žensk, ki so absolutno svojo «šolo» v večjih mestih, posebno v Zagrebu, sedaj pa izvajajo prakso v našem mestu. V četrtek dopoldne je zmanjkalo zopet služkinji Elzi Rambacherjevi iz torbice 100 Din, ki jih je odnesla neka taka žeparica.

u— Tatvine v Ljubljani. Pred nekaj dnevi se je splazil v hlev posestnice Ivane Dremelj v Rudniku št. 42 neznan tat in odnesel dve raci ter dva piščanca. — Pri neki stojnici na trgu je neznan žepar odnesel posestniku Josipu Golavščku iz Loke iz žepa listnico z vsebino 900 Din. — Na glavnem kolodvoru je bila ukradena Matildi Vilhar ročna torbica z manjšim zneskom denarja in železniško legitimacijo.

u— Ker je pričakoval slabega vremena je porabil tat iz navade France Mandelje, rojen v Gradu in pristojen v Predoslje pri Kranju, v četrtek dopoldne prišlo, skočil v neko hišo v Šiški ter ukradel z vrta sušeni se dežnik. S svojim plenom je nato hitro odkuril na ulico in jo hotel popihati proti mestu. Ker pa je bil opazovan, je hitel eden izmed hišnih prebivalcev za njim na kolesu in ga predal na pol pota stražniku. Mandelje se je vedel ob aretaciji prav nasilno, tako, da so se na cesti zgrajali hudje in se mu je moralo natakniti roke verigo.

u— Razpis zgradbe mestnih stanovanjskih hiš. Mestni magistrat razpisuje stavbinska in vsa druga obrtniška dela za zgradbo mestnih delavskih stanovanjskih hiš. Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v mestnem stavbenem uradu med uradnimi urami. Ponudbe je vložiti do 4. oktobra ob 12. uri.

u— Opozorjamo na «Narodno žegnaje» českoslov. obce danes dne 27. septembra v Narodnem domu. Sodeluje «Astro» Ferenc Futurista itd. Tamburški zbor «Bratstvo» in godba Dravske divizije. Začetek ob 20. uri.

u— Pevski zbor Glasbene Maticice. Nasmeto večerajšnje pevske vaje za bas, se bo ta vršila v ponedeljek dne 29. septembra ob isti uri.

u— Godbeni odsek prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani priredi tudi letos dne 5. oktobra svojo vinsko trgatavo v veliki dvorani Mestnega doma. Letošnja vinska trgatava obeta biti veleznanimiva prireditve. Ob 2. uri popoldne sprevod po mestu. Poleg izbore ne kapljice in jedil, pestrih narodnih noš, župana itd., nastopi tudi kot najznamenitejši zagovornik vseh tlačanih in obsojenih svetovno znani advokat Habakuk, kateri bo «izrezal» vsakega iz zapore, ki je bil radi nesposobnosti pravil odlojen v hladno ječo. Za dušno in telesno hrano je tedaj izborna preskrbljena. Začetek trgatve ob 4. uri popoldne. Pri trgatvi sodeluje godba Dravske divizije in pevsko društvo Krakovo «Tronovo». Vstopnina samo 5 Din, tako da je vstop vsakemu mogoč. Čisti dobiček je namenjen društveni blaginji in bolnišničnemu fondu in se tedaj prilačila hvala!»

u— Odbor.

u— Opozorjamo na današnji oglas zobnega ateljeja Emil Pirk.

u— Prvovrsten sladek mošt se toči v Skofiji kleti.

Iz Maribora

u— Vest o smrti dr. Turnerja je bolesno zadel vse mariborske Slovence, dasi je bilo znano, da je dr. Turner že dalj časa bolan. Veliko spoštovanje je pokojnik užival tudi pri Nemcih. Na magistratu, na Narodnem domu, Mestni hiralnici in Kazini plapolajo žalne zastave. Pogreba se udeležijo vsa društva, korporativno Sokol in Orjuna.

u— Orjuna Maribor. Pozivljamo članstvo, da se udeleži polnoštevilo pogrebnega nectorja mariborskih Slovencev dr. Pavla Turnerja. Zbirališče za članstvo v krojih in civilu z znakom 26. t. m. ob 15. uri v Narodnem domu. — Predsednik.

u— Umor v grajskem gradu. Pred dve tedna smo poročali o uspehu po izvedbi o tem zagonetnem slučaju, po katerih se dolži tega umora Jelen, ki je bil v Gradu aretiran radi umora neke prostitutke. Mariborska policija je izstavila njegovo sliko, na kar sta se javili dve osebi, ki sta izpovedala za preiskavo veleznake okolnosti. Neki mož, ki je bil pred 3 leti z Jelenom v sodnem zaporu in ga radi tega dobro pozna, trdi, da je videl Jelena usodnega dne v Mariboru in je pri njem opazil celo čevlarski nož. Dalje se je javila ženska, ki je na sliki spoznala moža, ki jo je skušal dan pred umorom pregovoriti, da bi šla z njim v Krčevino, kar pa je odklonila. Kljub temu Jelen še vedno taji, da bi bil storilec.

u— Priporočljivi obrtniki. Mariborski ključavničar Maks Meglič, katerega so Nemci kandidirali na listi tako imenovane domače gospodarske stranke za občinski svet kot namestnika, je bil tako vnet za to nemško listo, da je v družbi s svojim bratom steklarskim pomočnikom Julijem in ključavničarskim pomoč-

Telefon 730 KINO LJUBLJANSKI DYOR

Danes 27. t. m.

krasnega filma, ki je našel priznanje največjih kritikarjev sveta:

Buddenbrookovi

Po istoimenskem romanu v 6 dejanjih, v glavni vlogi Mady Christians, Alfred Abel. Predstave vsak dan ob 8. pol 8. in 9. uri. Ob nedeljah t. d. ob pol 11. dop. in 6. Blagajna je odprta pol ure pred prvo predstavo.

nikom Alešom Megličem lastnoročno trgale lepake Narodnega bloka, vsled česar je bil na dan volitve zjutraj aretiran. Iz istega vzroka sta bila aretirana tudi zasebni uradnik Pirkmajer in mizarški vajenec Josip Blažovnik, ki sta v noči pred volitvami trgala lepake slovenskega bloka in lepila nemške plakate.

a— Poškodba pri delu. V ključavničarski delavnici Ternerle v Vojkovačarjevi ulici se je ponesrečil 15letni vajenec Henrik Baš. Nanj je padla težka železna mreža, mu zdrobila levo noge in ga raznila na hrbtu. Prepeljan je bil v bolnico.

Iz Celja

e— Vsem celjskim slovenskim volilem in Slovincem v vednost. Držite v soboto in na dan volitev strogo disciplino. V vseh zadevah se obračajte edino le na vodstvo Narodnega bloka in na obe volilni pisarni. Brez vednosti teh naj se ne zgodi prav ničesar. Napovedani boj hočemo izbojevati dostojno.

e— Čilijer sozial-wirtschaftlicher Block kandidira na sedmem mestu tudi kovaškega mojstra Koschierja. Ta mož je v triletni dobi slovenskega občinskega zastopnika zaslužil težke tisočake. V zahvalo za to agitira danes strastno proti tistim, ki so mu dali najboljši zaslužek. V Celju ga nimamo slovenskega kovača. Kdor od te stroke si hoče kot zaveden Slovenec ustvariti lepo bodočnost, naj se naseli v Celju, ker so mu zagurate vse slovenske stranke.

e— Svoj podpis je prekladal na kandidatski listi «celjskega socialno-gospodarskega bloka» g. Ivan Arnsčak, sodni sluga ki je bil med občinskimi kandidati na 29. mestu. S tem je prekladal 9 kandidatov svoj podpis na nemškotarskem bloku, ki se gotovo že iz teh ozirov vsem volilem, prav posebno «priporoča».

e— Celjska nemška trgovina je postopala prva leta obstoja govina nacionalne države tako zelo previdno, da ji je šel marsikdo na lim. Upravičeno je namreč pričakovala, da izgubi s polomom nemško nacionalnega režima vse one odjemalce, ki čutijo le kolikšni narodni in ki so pretrpeli na lastni koži razne do brote nemške in avstrijske strahovlade. A Slovenci smo robske duše. V trenutku, ko nam pride nasprotnik s prijazno besedo in s priljubljenim obrazom nasproti, pozabimo takoj sramotno ponižanje in grde krivice, ki smo jih pretrpeli od brez obzirnega in konsekventno nas Slovence prezirajočega nasprotnika. Tudi celjski trgovci in poslovodje raznih večjih trgovin (n. pr. Jellenz, Rischner, Majer, Hönnmann, Pammer, Kregau in dr.), kojih imena se danes bliščejo na nemškotarski kandidatski listi, so znali z lisičjo zvitostjo privabiti slovenske odjemalce na drobnost, še bolj pa en gros, tako da danes slovenski denar že zelo težko njihove žepce. Dokler so vabili svoje kaline, so bljuvali ogenj in žveplo na gotove somišljenike, samo da bi se prikupili pri Slovincih. Sedaj pa, ko so na konju, pokazuje zopet rožičke ter se bratijo s tistimi, katerim niso privoščili v svoji hinavščini prav nobene lepe besede. Preskrbljeno pa je, da se bodo že prihodnje dni in tedne ti rožički temeljito pristigli. Narodna dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da se izogiblje vseh tistih, ki so podpisali nemškotarsko kandidatsko listo in tudi vseh onih, ki bodo v nedeljo dne 28. septembra s kroglico v roki pokazali, kako silno neljubi so jim slovenski odjemalci. Boljše odkrit sovražnik, kakor hinavska duša.

e— Trgovska nadaljevalna šola v Celju. Vpisovanje v to šolo se bo vršilo v ponedeljek dne 29. septembra in v torek dne 30. septembra 1924, vsakokrat ob 18. do 20. ure. Vpisati se je vsem vajencem in vajenkam trgovin Celja in bližnje okolice. Pouk bo pričel, ako se ne razglasi drugače, v torek dne 7. oktobra. Vajencem in vajenkam, ki imajo ponavljalne izpite, se je zglasiti v četrtek dne 2. oktobra ob tridečet na 16. in jim je prineseti s seboj potrebščine za pismene naloge. — Vodstvo

e— Meso je kradla. V klavnici so mesarji že dalje časa opazali, da nekdo kradje tamkaj shranjeno meso. V četrtek, dne 25. t. m. zjutraj je bilo nekemu mesarju zopet ukraden goveje meso. Prišel je sumiti uslužbenko in pazil, kam bo šla. Zadevo je naznanil stražniku, ki jo je potem zalotil, ko je prodajala meso neki stranki. Tatvine so se vršile še okoli pol leta, a storilec do večer niso mogli priti na sled. Aretiranka je bila odana v zapore celj. okrožnega sodišča.

Iz Primorja

u— Tržaški dramatični klub visokošolcev priredi v nedeljo 28. t. m. na Kontovelu pri Trstu predstavo Tucičeve drame «Golgota». Dobiček predstave je namenjen «Dijaški Matici» v Trstu.

u— Nevsakdanji dogodek. Dne 16. t. m. je praznovala družina Filipčič v Dutovljah na Krasu nenavaden dogodek: Starši so obhajali zlato poroko, sin gospodar pa je imel dve birmi ter en krst — vse to v družinskem krogu zadovoljnih devetih možkih članov obitelji.

u— Uspeh učiteljskega pevskega zbora v Hrpeljah-Kozini. V nedeljo je koncertiral pevski zbor učiteljske «Zveze» v Hrpeljah-Kozini. Pel je pod vodstvom svojega ustanovitelja, g. pevovodje Sreč-

DAMSKE KLOBUKE

priznana najlepše, moderne in preoblikovanje preskrbuje najcenejše Stuchly & Maške Židovska ulica.

ka Kumarja. Koncert sta otvorili pevski društvi «Venec» in «Zvezda» iz Hrpeljah-Kozine. Prireditve je potekla v najlepšem redu in soglasju ter je vnovič dokazala, da je naša kulturna zavest na Primorskem še živa.

u— Avtomobilska nesreča pri Sežani na Krasu. V Sežani se je pripetila te dni huda avtomobilska nesreča, ki bi bila kmalu končala zelo tragično. Večja skupina bojevnikov iz okolice Benet je obiskala postojnsko jamo in se je vračala s tovornim avtomobilom v Sežano. Avtomobil je vozil z vso brziho. Neprevidni voznik je krenil nekoliko preveč v stran in zadel v občestni kamen. Avto se je vsled silnega sunka prevrnil in potniki so se prekucnili na cesto. K sreči se je težje poškodovano samo eden, ki ima že 59 let, pa ga še ni minilo veselje hoditi na izlete z mladimi bojevniškimi veseljakci. Ponesrečenca so oddali v tržaško bolnišnico.

u— Pred volitvami v pokrajinske zbore. Počasi in potihoma, toda vendarle se pripravljajo volitve v pokrajinske zbore, ki naj dajo posameznim primorskim krajem vsaj ono, kar nujno potrebujejo za vsakdanjo svojo eksistenco. Videmski prefekt je za pokrajinske volitve že pred časom razdelil svoje pokrajinske volilne okraje tako spretno, da je ostal samo en okraj slovenski. Vse druge je podredil prevalenci italijanskih volilcev.

Tržaški prefekt je sedaj tudi zlezal na dan ter je razdelil svoje področje v šest volilnih okrajev, ki izgledajo takole: Tržič s številnimi slovenskimi kraji, ki se gajo nenaravno celo do Senožeč. Drugi okraj tvori novo mesto Trst ter gre do Sežane in Povirja (!) na Krasu. Četrti okraj obsega zopet del mesta Trst s slovenskim predmestjem proti Istri Ostala dva okraja sta sestavljena na podoben način. Seveda, Italijanom ni do tega, da pride glas ljudstva do veljave! Njim je glavno, da dobe v pokrajinskih zbora tako večino, kakršno si žele sami.

u— Smrt mlade narodnega delavca. V Ajevici pri Gorici je preminul komaj 27-letni Karel Furlan. Pokojnik je bil preprost, toda izobražen fant in se je posebno vneto udeleževal povsod tam, kjer je bilo treba povzdigniti ljudsko izobrazbo. Bodi mu lahka domača zemlja!

u— Posledice zadnje toče na Tolminskem so naravnost strašne. Letošnje vremenske neizgode so delavnim Tolmincem pobrale vse kar je zraslo na polju. 4. t. m. so pridrvele nad Tolminsko vse zbešnele sile in so uničile še kar je ostalo prejšnjim nevihtam. Godzi so vsi rujav, sadno drevje se suši, tla so preorana od toče in deževja, njive kjer je zorela ajda, so kakor zmlete. Toča, ki je padla 4. septembra, je ležala ponekod 3 do 4 dni. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako strašnega vremenskega leta, ki je vzele Tolmincem prav vse ter jim vilo bridke misli, kaj bo šele na zimo, ko v hiši ne bo kruha.

Javna zahvala

Sportni klub Pirija v Ljubljani je dočrtil v tekočem letu svojo higienično kopalnico in garderobo na svojem nogometnem igrišču. Izpostavljena je bila s tem vrzel ki je znatno pripomogla klubu h smotnemu izpolnjevanju v golenju športne telesne vzgoje.

Da so nam je omogočil smel načrt gradbe, je zasluga kluba naklonjenih gospodar in podjetij, katerim izrekamo tem potom svojo iskreno zahvalo. Imenoma navajamo gg.: Dr. Karla barona Born, veleposrednik in industrialec, Tržič; Costaperaria Josip, arhitekt, Ljubljana; Dolenc Fran, industrialec, Skofja Loka; dr. Zerkav Gregor, minister n. r.; Hribar Ivan, minister n. r.; Javornik Josip, industrialec, Zalna; gg. Koeler, veleposrednik, Ljubljana; Avgust Praprotnik, gen. ravnatelj, Slovenske banke; Slokar Anton, industrialec Domžale; Negovetiš Rihard, šef prometa pri Direkciji državnih železnic; ter podjetja: Slovenska banka, Ljubljanska kreditna banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Zadrudne opekarne, Dolenc, Hudovernik & Javornik, Lorenzi Josipa naslednik; Vesta, svetlobna industrija J. Pogačar, Pivovarna Union.

Otvoritev smo proslavili z malo slovesnostjo; pri tej priliki je prijazno sodeloval pevski zbor Zveze jugoslovenskih železničarjev, g. oporni pevec Leopold Kovač je pa nabral v korist stavbenega sklada denarno podporo. Tudi njim iskrena zahvala.

Svojo dolžnost je storilo tudi članstvo in mnogo ostalih prijateljev, ki jih ne moremo vseh poimenoško navesti. Od dolžni so bomo vsem s tem, da bomo stremeli za povečanjem kroga naših sportnikov ter s tem za povzdigo slovenskega športa na mednarodno višino.

Odbor S. K. Pirija

Iz življenja in sveta

Strahovito neurje v južni Švici

Poplavljeni kraji, podsuhi vasi, uničena poslopja in človeške žrtve.

Letošnje leto bi lahko po pravici imenovali leto neviht, poplav, potresov in sličnih elementarnih nezd. Skoraj da ne mine dan, da ne bi slišali ali čitali o kakšni novi katastrofi. Toča klesti letošnjo žetev, kakor že dolgo ne in nevihte, ki se pojavljajo zdaj tu, zdaj tam, so že tako vsakdanja prikazen, da se ljudje ne zmenijo zanje kadar jih ne prizadenejo naravnost.

Švicarski kanton Tesin, najjužnejši del kvicarskega ozemlja, je zadela v sredo proti večeru huda katastrofa. Kmalu popoldne so se zbrali nad pokrajino gosti oblaki. Ko se je zmrčilo ni dež ponehal, temveč je začel liti s podvojenjo silo. Dolinske ceste in kotline so bile kmalu pod vodo. Toda zatvornice neba so se odprle šele ponoči. Nad dolino Maggia se je utrgal oblak. Nastal je pravcati uragan, ki je ljudi strašno oplašil, ker ni hotel ponehati. Naselbina Someo je bila glavna žrtev njegovega divjanja. V največji temi, ko so pokrajino le od časa do časa razsvetlili grozni bliski, se je utrgal z neke višine plaz zemlje in zgrmel v dolino. Kar mu je bilo na poti, je pobral s seboj: hiše, drevesa in ljudi. Del naselbine je gladko odnesel s sabo. 64-letna poštarica, ki je spala v uradu, je takisto postala žrtev nezd. Lavina jo je odnesla v smrt.

Komaj je bila prestana prva groza, se je grmenje ponovilo in prihrumela je nova planj zemlje, ki pa je gladkejša zdrčala mimo sela, ker je imela preostalo pot. Pa tudi ta ni pustila preostalih hiš tam, kjer so stale. Deloma jih je zasula in pokopala pod sabo. Videvši grozo brez konca, so prebivalci zapustili svoje domove ter se v dežju podali iz stanovanj, da se njih ne pobera plaz.

Bellinzona, znano izraza strašne železniške katastrofe, je nevihta takisto obiskala in povzročila v kraju samem in okolici nepopislno škodo. Naraslo jezero Maggiora se je razlivalo čez bregove in voda je drla v dolino kakor besna. Železniška proga Locarno-Dormodossola je deloma razdrta ter se je moral na njej ustaviti ves promet.

Avtentična poročila potrjujejo dosedaj smrt osmih in šest težko ranjenih oseb. Število lahko ranjenih pa je mnogo večje. Švicarske oblasti so poslane v obmejni kralje pomoči. Pri reševanih delih sodelujejo posebno ognjegasci in vojaštvo. Prebivalstvo je izgubilo vse: ljudje so brez strehe, brez obleke in brez živil ter prezebrali. Kjer so prešli stale hiše, ni sedaj niti razvalin, tako temeljito so opravičili svoje uničevalno delo plazovi zemlje. Poleg železniškega omrežja so poškodovane tudi ostale zveze. Telefon in brozjav sta uničena, zato so poročila o nezdgi dospela z zamudo.

Poročila o podobni vremenski katastrofi prihajajo tudi iz italijansko-švicarske meje, posebno iz obližja jezera Como. Zdi se pa, da je število žrtev tam skromnejše kakor v južni Švici.

O Jupitrovih lunah

Listi so pred kratkim poročali, da se je nekemu ameriški astronomu posrečilo po sedemletnih trudapolnih opazovanjih in zamotanih računih odkriti peto Jupitrovo luno. Te vesti so dale poznatemu francoskemu astronomu Ch. Nordmannu povod, da je v »Matinu« napisal o novem razkritju po ljudno - kritičen članek, iz katerega posnemamo nekatere točke, ki utegnejo zanimati tudi naše čitatelje.

Novico, ki nam jo javljajo iz Amerike, piše Nordmann, je treba sprejeti s precejšnjo rezervjo, naj takoj navedemo, zakaj: peto luno je namreč znana že iz prejšnjega stoletja, odkril pa jo je astronom Bernard z observatorija Mt. Hamiltona 9. septembra 1892. Vesti o tem razkritju so torej precej ne-točne, če pa je resnica, da je planet

Jupiter dobil novo luno, ne more ta biti šele peta, ampak že deseta. Dodažaj poznamo namreč devet Jupitrovih lun. Prve štiri, ki so tudi največje, je odkril že slovit Galilei leta 1610. s svojim prvim daljnogledom. To mu je nakopalo pri takratnih močnejših dokaj sitnosti; dejali so, da Aristotel nikjer ne omenja teh zvezd in da jih tudi sveto pismo ne pozna, iz česar sledi, da se florentinski astronom nahaja v težki zmoti, ali pa se je mati Narava smrtno pregrešila, ker ni poizvedela za mnenje sv. pisma ali vsaj tedanjih učenjakov, predno si je omislila tako novotarijo.

Ti štiri prvi Jupitrovi sateliti so v ostalem dali povod enemu izmed največjih uspehov, kar jih beleži novi vek: določitev hitrosti svetlobe. Hitro so namreč izračunali dobo obhoda posameznih lun okoli Jupitra in natančno dognali, kdaj poedine lune mrknejo (ker jih zakrije planet). No, Jupiter pa se nahaja včasih na isti strani sonca, kakor naša zemlja, včasih pa na nasprotni, v takozvani opoziciji. Razlika teh dveh ekstremnih Jupitrovih leg z ozirom na našo zemljo je enaka premeru zemeljske poti okoli sonca, t. j. 300 milijonov kilometrov. Danski astronom Roemer, ki je takrat deloval na pariškem observatoriju, je opazil, da se mrk Jupitrovih lun, kadar se planet nahaja v največji razdalji od zemlje, ne krije z računi in da se zakasni za 16 minut. Iz tega je sklepal, da potrebuje ta čas svetloba, da napravi pot 300 milijonov kilometrov, in izračunal njeno hitrost na okroglo 300 tisoč km v sekundi.

Petri Jupitrov mesec je bil odkrit, kakor že omenjeno, l. 1892. On je izmed vseh Jupitrovih satelitov najbližji planetu in se zavrti okrog njega v 11 urah in 57 minutah.

Šesti, sedmi, osmi in deveti satelit so bili odkriti kmalu za petim (poslednji l. 1914.) s pomočjo fotografije. Deveti, ki je oddaljen od materega planeta 24 milijonov km, se zavrti okrog njega v 745 dnevih, in je tako majhen (19. reda), da ga ni mogoče videti niti z najboljšim teleskopom.

V krogu

V »Berliner Tageblattu« čitamo sledečo zanimivo, obenem pa podučno, času primerno koserijo:

»Na Dunaju je neki policijski uradnik umoril svojo ženo. Svoječasno je bil »vahtmajster« in je vzel kmečko dekletko, ki se je prilegla železodu. Takrat ni bilo na Dunaju ne mesa, ne kruha, ne jaje in ne masti. Toda pozneje se je doba prevrnila, meso, kruh, jajca in mast so se vrnil, kmetica je pa ostala kmetica in se ni mogla spremeniti v lahko Dunajčanko. »Vahtmajster« je postal breme. Nazadnje je nagnal revico, ki ga je ljubila, toda ona se je vrnala v svoji pripravljenosti in vdanosti, dokler je surovec ni ubil.

Prejane čase so se takšni »zakoni iz razuma« bolj izplačali. Zgodnja leta pa so bila pravcati kurzus idealizma. Tisti ali tista, ki sta z ženitvijo in močtivjo lovila doto in bogastvo, — kako se varujejo pred izgubo pridobljenih vrednosti? Leta 1915. si n. pr. videl ponosnega, slavljenega lajtnanta junaka. Leta 1918. je bil brezposeln trgovski potnik. l. 1922. lastnik vile in avtomobila. l. 1924. pa mora pričeti iznova in ima po 150 Mk mesečne plače, če sploh ima službo. V velikem mestu je kriza seveda zgodnejša in hujska. Sijajna valutna ženitev iz dva let nazaj je danes zgolj še ljubavna zadeva brez ljubezni, in svoječasno čisto nespametna in nepremišljena možnost n. pr. z novinarjem je danes že prav pametna. Leta 1916. je mož z akademskim poklicem lahko osnoval prav dobro meščansko eksistenco in gospodinjstvo, od leta 1918. dalje pa je njegova žena morala vsak dan na lov za margarino, jajci, mesom in morda še stanovanjem iskati. Leta 1923., osem

tednov pred uvedbo rentne marke, sta se utrjena in naveličana ločila v sovrastvu. Par tednov pozneje bi bila dočkala nekdanjo višino. Gospod soprog in bančni direktor nima dandanes nič drugega ko samo še svoj Mercedes, in njegova Kitty bridko obžaluje, da je svojočasno prezirala privatnega docenta, ki je bil dober kvečjemu za dekoracijo pri čajanki. Soprogov plačilni razred je občutno spremenjen. Vlačni svetnik pa je l. 1923. spadal med one redke, ki si lahko kaj privoščijo, a danes je na tesnem in tik pred redukcijo.

Izkratka, časi se menjajo. Papa sodni svetnik je vedno hodil peš, njegov sinko pa je veržil z devizami in se vozil v avtu. Toda papa je le imel prav. Brez znoja ni uspeha, brez truda ni kruha, molli in delaj, rana ura zlata ura, nikdo ne pade mojster z neba itd.

Sedaj so zopet pričeli s štedenjem in polagajo krajcar na krajcar, da si prihranijo za par nogavic. Bančni nastavljenec postaja zopet bančni nastavljenec s slabo plačo in mnogo dela. Če hoče odpreti lastno trgovino, že zopet potrebuje ogromno vsoto, ki ostane potem vedno enako velika ali pa vedno večja in neznanako težji, ter že obrestni. Udeležba pri podjetju ti morda prinese tudi izgubo, razmetavanje denarja ni več vsakokrat izredno srečna špekulacija in vsak nakup ne pomeni več dobičkanosne kupčije na slepo. Sedaj se že celo zopet zgodi, da dobiš mesto zgolj zato, ker kaj znaš. Znanje in sposobnost nista več zapreka za napredovanje v službi. Učenje ni več nesmisel in budalost.

Tudi oni časi so že minuli, ko so se starihi nekako morali odreči vsaki pravici nadzorstva nad dekletom, ki je reflektiralo na samostalno mesto v banki. Tudi onih časov ni več, ko si smel akraši čim višjo vsoto, da dosežeš tvornice, posestva, karkoli, pa se ni pri tem noben udeleženec zavedal, da je preskočil plot več paragrafov. Tako ni bilo ne tožiteljev, ne sodnikov, ne obsojenca.

Stari so imeli in imajo prav. To je pa žalibog še edino, kar imajo.

Pa recite, da ta slička ni zanimiva!

× Milijardi proces v Gradcu. o katerem smo poročali v četrtkovni številki »Jutra«, ni prišel po tridenišni razpravi do nobenega pozitivnega zaključka. Zaslisani zdravniki, ki so imeli opraviti z grofico Ferri, so soglasno izjavili, da je bila dama po njihovi sodbi normalna in da ni povoda proglasiati jo za duševno zmedeno bitje. Ker pa pričakuje sodišče izjavo še enega zdravnika, psihiatra dr. Hövela, se je obravnava odgodila na drugo polovico meseca oktobra.

× Silni viharji v Franciji. Zadnji viharji so na francoskem povzročili ogromno škodo. Med Parizom in Lyonom so uničili vse telefonske in telegrafске zveze. V okolici Avignona so bile nevihte tako divje, da so na več mestih raztrgale in poškodovale železniško progo. Posebno dolina reke Rhone je trpela vsled neviht veliko škodo. Voda je na mnogih mestih izstopila in preplavila pokrajino.

× Pogreb feldmaršala Kövesza na Dunaju. V četrtek so prenesli telesne ostanke na Dunaju umrlega feldmaršala Kövesza v vojaški kazino na trg Schwarzenberg. Ob pol 3. uri je blagoslovil truplo protestantovski župnik dr. Zimmermann. Tež ceremoniji je prisostvoval tudi madžarski poslanik na Dunaju Masfrevich ter ostale osebe madžarskega poslanstva. Pogrebne svečanosti

Novodošlo! Novodošlo!

SVILA

za oblake (reverze), smokinge, frake itd. Baržun (žamet) za obratne zimske sukoje, brezkonkurenčno pri trdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

so se udeležili feldmaršal Kroatin, generalni polkovniki Rock, Georgi in Pflanz-Baltin, dalje general infanterije Hofmann ter vsi brigadirji in stabni častniki avstrijske zvezne armade. Po blagoslovljenju mrliča je govoril pokojniku v slovo feldmaršal Kroatin, nakar se je razvil sprevid. Spalir so tvorili bivši vojak s fronte z godbo in zastavo. K

× Katarina Schrattova, nekdanj slo-

vita dunajska igralka in prijateljica cesarja Franca Jožefa, je angažirana kot redna članica v dunajskem Renesancnem gledališču. Zvela je zadnja leta v silni bedi, tako da pomeni angažma za njo rešitev in sinekure, vendar pa bo gotovo gledališko podjetje prišlo na svoj račun, ker bodo senzaciji, željni Dunajčani pač hoteli vsi videti nekdanjo tako popularno ženo.

Svetovni šahovski mojster v Ljubljani

Mirko Kragelj:

Dr. Emanuel Lasker



Skozi dolga desetletja je šahovski svet z začudenjem strmel za silnim žarom mogočnega planeta, v čigar svetlobi so zbledeli vsi drugi, dotlej na šahovskem nebu plamteči liki. Ta blesteči meteor je bil dr. Emanuel Lasker.

Ko je leta 1885. zatnil v njujorški umobolnici za vedno svoje oči mladi, ženjalni zdravnik dr. Pavel Morphy, se je zdelo, da je šah z njegovo smrtjo izgubil svojo najslabše oporo. Vstajali in rastli so novi mojstri, dosežali trenutne uspehe in slavo, a drug za drugim so omahnili s svetovnega pozornišča. Vstajali in ginevali so drug za drugim: Anderssen, Zukertort, Schlechter, Cigorin in drugi, toda niti enemu ni uspelo povzpeti se preko didaktičnih mej v sfero šahovskega umetniškega stvarjanja, dokler se ni pojavil veliki dr. Emanuel Lasker, ustanovitelj šahovskega klasicizma.

Rojen v Berlinu leta 1868. se je Lasker posvetil prvotno filozofskemu študiju. Že kot dijaka ga vidimo na nemških šahovskih turnirjih, kjer vzbuja s svojo izredno nadarjenostjo in posebnim, dotlej neobičajnim, psihološkim načinom igranja splošno pozornost. Od zmage do zmage se povzpneja z neverjetno vztrajnostjo in ambicijo, dokler si ne pribori leta 1889. z navidezno lahkoto v Vratislavi mojstrskega naslova. A mladega filozofa doseženi uspeh ne zadovoljuje. Ne odjenja prej, dokler ne izide kot prvi zmagovalac iz slehernega mednarodnega šahovskega turnirja. Mladi doktor se leta 1894. celo ojunari do vratolomnega polkusa, napovedati do tedaj nepremagljivemu mojstru Steinitzu borbo v obliki matcha za svetovno šahovsko prvenstvo (New-York). Iz boja izide v resnici kot zmagovalac z 10 zmagami, 5 izgubami ter 5 neodločenimi partijami.

Dr. Lasker je dosegel v šahovski dovršenosti svoj višek. Ni ga bilo svetovnega turnirja v zadnjih predvojnih desetletjih, kjer ne bi bil zadivil igralec s svojo fascinujočo umetnostjo. Ni torej čuda, da je zakulisni šahovski svet začel srdito borbo proti njemu. Laskerjeva umetnost, njegov psihološki način igranja, v vsakem poedinem slučaju nova, na najboljčijve mesto vsakokratnega partnerja naperjena puščica, vse to je prilivalo vedno znova olja gonji nasprotnikov. Laskerja so proglasili za velikomestnega pretkanca, hipnotika, ki omamlja potom sugestije svoje žrtve ter jim narekuje po svoji volji poteze. Prenape-

teži so zahtevali strogega nadzovanja. Šahovska žurnalistika je klicala na pomoč preizkušene svetovne mojstre, da iztrgajo Laskerju žezlo šahovskega vladarja. Drug za drugim so odhajali poraženi. Izgovori, ugovori, sumničnja — vse se je razblinilo, čim so se strokovnjaško analizirale mojstrske partije.

Laskerjeva dolgoletna borba je šahovsko poljano bogato oplodila. Iz skoro brezlike grude je vzklilo zdravo in sočno seme. Šahovska literatura je neprecenljivo obogatela. Dr. Lasker sam je odkril v sijajnih razpravah in knjigah bistvo šaha, filozofsko in nepobito utemeljil njegov pomen ter mu zajamčil umetniško priznanje. S trdno vero v umetniško poslanstvo šaha je postal dr. Lasker njegov apostol, odpovedujoč se dotodanji poklicni svoji karieri in posvečujoč se popolnoma novoodkriti šahovski muzi.

Danes bo pozdravila Ljubljana odličnega gosta v svoji sredi, kamor prihaja 56 letnik na prizadevanje agilnega našega »Ljubljanskega šahovskega kluba«.

Dobrodošel nam!

PROGRAM LASKERJEVEGA GOSTOVANJA V LJUBLJANI.

Dr. Emanuel Lasker prispe v Ljubljano danes v soboto. Ker ura dosedaj še ni znana, bo »Ljubljanski šah. klub« obvestil interese o točnem času prihoda potom obvestila v kavarni Evropi in v Narodni kavarni.

Računati je, da pride z enim popoldanskim vlakom. V tem slučaju je zbirališče šahistov in prijateljev šaha pol ure pred prihodom vlaka v kavarni Evropi, odkoder se vrši skupni odhod k sprejemu odličnega gosta na glav. kolodvor.

Zvečer se vrši v Kazinski dvorani pozdravni večer, na katerega so vabljeni vsi prijatelji šahovske umetnosti.

Jutri, v nedeljo dopoldne, si ogleda mojster v spremstvu našega mojstra dr. Vidmarja Bled, popoldne pa se oba spoprijmeta na šahu z lažjimi partijami v kavarni Evropi. Boj med obema svetovnimi mojstrima dolga biti silno zanimiv in vladati zanj že sedaj živo zanimanje. Višek užitka pa bo nudila brezdvomno v nedeljo zvečer simultanka, ki jo bo igral dr. Lasker sam proti poljubnemu številu ljubljanskih šahistov. Pričakuje se udeležba do 40 najboljših igralcev iz Ljubljane in okolice. Posestniki šahovskih deščic naj te brezpozgovno prinesejo s seboj. Kavarniške in klubove šahovnice bodo na razpolago le takim igralcem, ki nimajo lastnih. Simultanka prične točno ob pol 20. uri. Zamudnikom se naknadni pristop ne bo dovolil. Gledalci so dobrodošli. Vsi pa naj pazijo na najstrožji mir in red ter točno vpoštevajo navodila rediteljev »Ljubljanskega šahov. kluba«.

Simultanka se vrši v celem levem traktu kavarni Evrope, ki ga je g. kavarnar Tonejc v to svrhu za omenjeno prireditve prijazno odstopil.

V pondeljek popoldne igra dr. Lasker z najboljšimi igralci »Ljub. šah. kluba« po 2 brzopartiji (prireditve se vrši v obliki brzopartije); končni rezultat obeta precej jasno sliko jakosti naših domačih igralcev, ki bodo za velemojstra precej trd oreh. Dosele so se prijavili za turnir sledeči igralci: Jerošov, Furiani, C. Vidmar, J. Vidmar, Drmosek (Novomeški šah. klub), Valentičič (Šiš. šah. klub), inž. Tekavčič, Lenar, Rupnik in Mrzlihar.

Vzpored dr. Laskerjevega gostovanja v Ljubljani je torej vrlo pester in zanimiv. Sloves odličnega gosta in užitek, ki ga nudi njegova izredna, filozofsko-psihološka igra, bo brezdvomno napolnil dvorano o prilikah njegovih javnih nastopov s hvaležnim občinstvom do zadnjega kotlička.

Ljubljanski šahovski klub.

Ahasverjeva osebnost

Maribor, 25. septembra.

V hiši pod Kalvarijo gore sveče. Tam spi dobri stavec. Pokojno so mu skienjene roke in oči voljno zaprte. Kdor pogleda življenju do dna, se z njim strne. Tako je učil modri Sakha Muni, tako so učili kristjani, trdeč, da se duša združuje z Bogom. Za starca med svečami ni več tajne življenja in smrti. Ko se srce utripilo zadnje in vrglo eliksir življenja v onemogoče ude, se je duhu razkril čarobni medaljon in je občutil, da je eno. Tu življe — tam smrt, in vse je en medaljon, ki se večno vrti ter pada na to ali ono stran, kakor ga suče volja, »vis vitalis«. Kdo bi omejeval pečatov, s katerimi je zapečaten skrivnost smrti? Le mrtvi rešujejo zadnjo uganko, samo ugasle oči vidijo večnost.

In ko leži dobri stavec med svečami, se zunaj v septemberskem vetru ziblje težko obložene veje jablan in po prvem orumenelom listju stopajo boste noge Pomone. Skozi vejevje se vidijo silhuete mesta in velike, široke linije modrega Pohorja. Izza tistega zajetnega hrbita, ki se je obrnil na dravski ravan, je nekoč prišel Aha-

svet, da bi nastopil dolgo pot križem sveta in jo zaključil pod mariborsko Kalvarijo, v zavetju vinskih gričev, v napol plemiskem, napol kmetiskem Tusculumu.

Pohorski sin, ki je krenil s torbo in s suhim koruznim kruhom na pot znanja, je umrl kot »gaspar«, kakor bi rekli v Vojnovičevem Dubrovniku. Nekaj gosposkega v najboljšem smislu besede je bilo na njem, na njegovem demokratizmu. Njegova osebnost je bila izrazita. V dobi, ki bruhla iz ognjenega žrela lenjinske značaje, ni spadal. Mnogo sorodstva je imel s klasičnimi tipi starorimske dobe. Pindarjev rek: »Bodi to, kar si!« je izpolnil tako kot je mogel. Dr. Turner je bil eden izmed redkih naših ljudi, ki so imeli vsa svojstva klasičnega človeka. Njegova turgenjevskaja fiziognomija je segala globlje kot je kazal videz: nekaj goethejevskega je bilo na njem. In Goethe je bil le pozna izdaja klasičnega tipa. Harmoničen sklad med miseljem in osebnostjo, med čustvovanjem in značajem; ljubezen do življenja, neprestano obogačevanje duha, duševni mir, stalnost misljenja — to so bile pglavitne poteze tega humanista.

Pred dvema letoma sva sedela poz-

no v večer in kramljala prav o tistem, kar je najgloblje razkrivalo starčovo osebnost: da »človeku v času in prostoru«, da se tako izrazim — o svetovnem in življenjskem nazoru. Bil je avgustov večer. Tačas je sadje zorelo. Zdaj je že zrelo in pada na tla. Zdaj pojde tudi on kot je dejal Mark Avrelij: Kakor jabelko si, dozorisi in padeš k zemlji. In ko zdaj goro sveče in padajo zrele jabolke v septemberskem vetru, mi vstaja živo pred duhom najin razgovor: o božanstvu, o religiji, o filozofiji in znanosti, o smislu zgodovine.

Dr. Pavel Turner je imel resnično klasično vzgojo: ne le besede, temveč tudi duh je prešel vanj. V njegovi knjižnici so stale stare izdaje grških in rimskih pisateljev in poetov; te orumele strani je v prejšnjih letih tako često obračal kot njegov duhovni sorodnik stari Montaigne. Na tej podlagi si je nekoč postavil pozitivističen svetovni nazor, prožet s pristno anglosaškim skepticizmom Davida Humela in Herberta Spencerja. Njegov realističen pogled na uganko sveta in življenja je imel zadah agnosticizma in teizma, kar je nesporno vpliv stikov z angleško kulturo. Dr. Turner ni svojega misljenja nikomur vtiljeval in je

bil osebno tolerant napram vsakemu tujemu prepričanju, zavedajoč se resničnosti starega Heraklitovega reka »Panta rhei«, ki mu je dal Gundulič v »Osmanu« divno našo obliko: »vseč na na tom svietu samo mjena jest...«

Dr. Pavel Turner je bil naš gentleman. Gentlemani se ne rode, oni nastajajo. Rodi se človek, osebnost nastane. Njegov pojem osebnosti je bil tedaj klasičen in anglosaški. Baš v tem posrečenem spoju dveh kultur je koreninila njegova neomahljiva zvestoba idejam, osebni resnici in narodu. Če velja Goethejev rek: »Das höchste Gut der Erdenkinder sei nur die Persönlichkeit«, tedaj je lahko naš Ahasver mirno zaključil svojo popotovanje, ker je klub vsem ovinkom in odpustljivim človeškim slabostim dosegel osebnostni ideal humanistov.

Dr. Pavlu Turnerju ni dala priroda ustvarjajoče intuicije, samoniklega umetniškega duha. Njegovi spisi nosijo po večini pečat dnevne publicistike. Toda umetniki niso le oni, ki ustvarjajo, temveč tudi tisti, ki jim lahko sledijo na vseh vrstolomnih poteh odkrivanja bistva, lepote in resnice. Malo jih je bilo med nami, ki bi imeli tako izostren okus in tako široko literarno naobrazbo. Za njegovo knjiž-

nica priča, koliko je čislal ta estlet lepo knjigo stare in nove Evrope. Najrajši je bil v družbi pisateljev in umetnikov; z vsemi našimi »starimi« je bil navezal prijateljske stike in je le obžalovati, da se ga ni prišla najmodernejša bolezen, katero bi mu bili privoščili: pisanje spominov. Tudi tu se je pokazala njegova klasična osebnost: bil je naš Meeenas, naš gospod, naš duševni plemič: demokratična izdaja barona Zoisa.

Turner tudi ni pisal o filozofiji in vendar je bil filozof: iskatelj resnice in osebnega sožitja z njo, filozof v klasičnem smislu, neprofesionalen mislec. Naj še povem v jeziku socialne dobe: bil je individualist, kar se v ostalem pomenu njemu z njegovim klasičnim tipom in z dobo, v kateri je oblikoval svoj svetovni nazor. Kljub temu, da se je skoraj pol stoletja sukal po saloni in užival sadove aristokratske raznežene kulture, je bilo v njegovem gosposkem značaju toliko pristnega demokratizma, da se je moral prikupiti tudi človeku revolucionarnega duha — da, duha. Dr. Turner je zrasel v dobi, ko je individualizem stal na lovorikah velikih tehničnih iznajdljivosti, ko so največji misleci in umetniki preglašali odrešitev človeštva s tehniko

Gospodarstvo

0 reški in sušaški luki

Zadnje čase se razvija promet v sušaški luki naravnost po ameriškem vzorcu. Vedno večje pomanjkanje prostora je dalo povod zanimivim razpravam v dnevnem časopisu o uporabi bazena Thaon de Revel.

Kakor znano, nam je pripustila Italija v uporabo ta bazen, ki tvori petino kapacitete reške luke in ima prostora za 4000 vagonov blaga. Skladišča so moderno urejena in bi bila za prvo silo prav dobrodošla.

Ce se pa pregledajo določbe, po katerih nam prepušča Italija omenjeni bazen, vidimo, da ostajajo faktični gospodarji še vedno Italijani. Po teh določilih imajo italijanski financiranci pravico nadzorovati skladiščne prostore. Razen tega se sme vskladiščiti tudi italijansko blago, ako je kaj prostora na razpolago. Sploh so vse določbe prikrojene na tak način, da bi v slučaju uporabe bazena Thaon de Revel prišla vsa naša zunanja trgovina pod italijansko kontrolo.

Naše luke na Jadranu so popolnoma neurejene, so brez prave železniške zveze in dasi po naravi izvrstne, ni niti ena v stanu zadovoljiti vedno rastočim potrebam naše zunanje trgovine.

Stvar je dobro preračunana in italijanska vlada je tudi zvitno uporabila svojo velikodušnost. Ako bi mi uporabljali reški bazen, bi enostavno velik del naše trgovine krenil preko Reke. S tem bi razpadlo vse naše delo za popraviljanje luk, ker ne bi bilo več nujno.

Nahajamo se v času izvozne kampanje sliv, sladkorja, dalmatinskega vina in drugega blaga. Skoraj večina prometa gre preko Trsta, ki živi v veliki meri na naš račun. Vzlic temu ni priporočljivo ogrevati se za reško luko. Promet preko Trsta je samo trenutne narave, dočim bi Reka trajno ogrožala našo zunanjo trgovino.

Šest let je že, odkar smo se osvobodili. Zato je skrajni čas, da se postavimo na lastne noge. Ako smo potrpeli toliko časa, potrpežmo še nadalje. Sprejemati današnje darove v obliki dvomljivih in trenutnih koristi, nima več smisla. Liska železnica bo še to leto izgrajena, in lep del prometa bo šel preko Splita. Na Sušaku je za silo dovolj prostora. Kar še manjka skladišč, naj se s primerno naglico izgradi.

Stvar vendar ni tako težavna. Največja italijanska luka Genova se nahaja v precej primitivnem stanju. Blago leži v mnogih primerih kar na prostem.

Vzlic temu se trgovski promet v Genovi silno razvija in nikomur ne pada na um, da bi si poiskal drugih poti.

Naš vrhovni cilj mora biti ureditev sušaške luke in ostalih luk na Jadranu. Bolje je biti gospodar v svoji skromni hišici kot pa gost v tuji palači, kjer ga le trpel!

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza. Pšenica, bačka za september 355, promptna (16 vagonov) 345 do 352,50, bačka (2 vagona) 355, za november (3 vagona) 326,50, oves srbijanski, 10 odst. kasa 235; koroza, stara 275, v štokih (12 vag.) 105, sušena (10 vag.) 235, arenska v štokih (10 vag.) 105; fižol beli bački (1 vagon) 450, bački (2 vag.) 450; moka 0= 535, 0=ss= 545. Tendence neizpremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (26. t. m.) Dogon: 272 svinj, 1 koza. Povprečne cene: 5-6 tednov, komad 62-225 Din, 7 do 9 tednov 250-300, 3-4 mesecev: 350 do 500, 5-7 mesecev: 700-750, 8-10 mesecev: 875-950, enoletne svinje: 1125 do 1375. Mesne cene: 1 kg žive teže: 12,25-18,75, 1 kg mrtve teže: 23,75 do 27,50, koze: 112. Sejem je bil slab.

Dobave in prodaje. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici sprejema do 29. septembra ponudbe glede dobave dveh kompletnih električnih kontrolnikov za merjenje porabe vode. — Velike zaloge lehnjaka (Tuffstein) bi rada prodala neka tvrdka v Avstriji. — Natančnejši podatki so interesantno na razpolo-

in vedo. Zato je bil in ostal do zadnjega liberalce evropskega kova: član velike generacije, ki je dala Evropi Periklejevo dobo. Umen, vsekdar širokega obzorja in viteškega srca, prožet s tujo kulturo in vendar ves domač, slovenski, je stal dr. Turner visoko nad povprečno gladino slovenskega življenja in se je mogel po kriterij duha meriti z drugim našim tipičnim klasikom in zapadnjakom — Josipom Stritarjem.

Mimo kot Plinij mlajši je živel zadnja leta na svojem Tusculumu in se veselil velike zgodovinske izpremembe, ki je prinesla Slovincem svobodo. Živahno se je zanimal za vsa vprašanja, ki so se vrstila v kaleidoskopu javnega življenja. Njegova sodba ni bila vedno moderna in prožna, zmeraj pa je prihajala od duha. Obrodilo se trte nad njegovo hišo, a vzornega vinogradnika ni več. Zlahtnemu grozdju so nabrekli jagode, a dobri stavec leži med svečami. Tiho, vdano so se zaprle oči, ki so veliko videle. V mirni pozi so se ohladile noge, ki so mnogo hodile. V velikem miru je izgnal duh Tajni naproti, ki jo je v dan duše željal in iskal.

B. Borko.

lago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Letina bombaža v Jugoslaviji. Poročilo poljedelskega in trgovskega ministrstva znaša letošnja žetev bombaža 12 milijonov dinarjev. Vročina, ki je bila letošnje poletje zelo velika, je slabo vplivala na letino. V Južni Srbiji bo vrigel bombaž letos za 20 odst. več kot lani, siČto produkcijo brez semena cenijo na 130 ton.

Dobra letina tobaka v Hercegovini. Letošnji letina tobaka v Hercegovini je tako dobra, kot že dolgo ne. Zato bo morala uprava državnih monopolov znižati cene tobaku in tobaki izdelkom, posebno ker je letošnji tobak izvrstne kakovosti.

Izvoz jaje iz Bolgarske. Uradna državna statistika izkazuje za prvo polovico t. l. izvoz jaje iz Bolgarije v količini 612 vagonov. V prvih šestih mesecih leta 1923. je znašal uvoz jaje samo 288 vagonov.

Osnovanje mlinskega sindikata v Rumuniji. Lastniki malih in srednjih mlinov v Sedmogradi so imeli te dni sejo, na kateri se je govorilo o ustanovitvi mlinskega sindikata. Koncem oktobra se bo vršila nova seja, na kateri se bo o sindikatu končno odločevalo.

Zmanjšanje insolvent v Avstriji. Število poravnanih in konkurzov v Avstriji je vedno manjše. V avgustu je padlo število poravnanih od 284 na 275, konkurzov pa od 39 na 33. To dejstvo se pripisuje večji zmoglosti plačevanja v gotovini in živahnemu poslovanju v poedinih strokah. Tudi zadnji vselej na Dunaju je pokazal dobre uspehe raznih vrst.

Pocenjenje denarja v Avstriji. Poročali smo že, da je bila te dni vsled povoljnega dotoka tuje kapitala v avstrijsko gospodarstvo znižana zasebna obrestna mera na povprečno 15 odst. in da je bila tako izenačena z uradno obrestno mero državne banke. — Pri tej priliki objavljamo zanimivo tabelo oficijelne obrestne mere v poedinih državnih centrih. Tako znaša v Amsterdamu (v odstotkih na leto) 5, Atenah 15, Beogradu 6, Berlinu 10, Bombayu 5, Bruslju 5 in pol, Budimpešti 12 in pol, Bukarešti 6, Kristianiji 7, Gdanskem 10, Helsingforsu 9, Italiji 5, Capetownu 5, Kodanju 7, Kovnu 12, Lizbonu 9, Londonu 4, Madridu 5, New Yorku 3, Parizu 6, Pragi 6, Revalu 9, Rigi 8, Sofiji 9, Stockholm 5 in pol, Tokiu 8,03, Varšavi 24, Dunaju 15 in Curihu 4. Kakor se vidi iz te statistike, je obrestna mera najnižja v New Yorku in tudi drugod v Ameriki, najvišja pa na Poljskem, to pa vsled silne inflacije denarja. Naša država je v povoljni kategoriji. Mogli bi biti zadovoljni, ako se ne bi zasebna obrestna mera tako zelo razlikovala od uradne.

Produkcija volne v Avstraliji. Po poslednjih cenitvah sodijo, da bo letošnje striženje ovac v Avstraliji vrglo 2 milijona bal volne, za 400.000 več kot lani.

Češkoslovaški petrolejski trust. Sedem glavnih rafinerij na Češkoslovaškem se bori med seboj v hudi konkurenci. Sedaj so zaključile skord za tri leta. Ravnateljstvo trustovega odbora bo uredilo produkcijo vsake članice po njeni zmoglosti. Prodajo petroleja bo vršilo izključno ono samo. Vsaka članica bo lahko nabavljala blago za svoj račun, prodajati pa ga ne bo smela sama, ampak se bo morala pri tem posluževati trusta. Akord predvideva ostre kazni za prestopke sporazuma.

Povoljni izgledi češkoslovaške premogovne industrije. Položaj premogovne industrije na Češkoslovaškem se stalno izboljšuje. Konzumenti kupujejo in naročajo velike količine. Porastel je tudi izvoz, posebno v Nemčiji.

Produkcija aluminija v Norveški. Lani je znašala produkcija aluminija v Norveški 17.500 ton. Izvoz je dosegel 12 tisoč 778 ton napram 6177 v prejšnjem letu. Znatni porast produkcije se pripisuje večji delavnosti Hoyangfaldanskih tvornic, ki delajo pod ameriško kontrolo.

Produkcija železa v Avstriji. V drugem četrtletju t. l. se ugotavlja nazadovanje v vseh panogah produkcije železa v Avstriji. Proizvajanje surovega železa je padlo v primeri s prvim četrtletjem od 107.899 na 93.172, jekla pa od 140.922 na 112.328 ton. V juniju je obratovalo samo 20 marainških peči napram 25 v aprilu in 31 v prvem četrtletju. Produkcija železnih plošč je padla od 102.415 na 86.786 ton. Največja nazadovanja izkazujejo železne šipke, železo za konstrukcije, posebno prečke in železo Uter železniške tračnice. Večja produkcija se opaža samo v kovani žici, ki je narasla od 17.442 na 19.759 ton.

Nove izvozne in uvozne omejitve na Poljskem. Poljska vlada je objavila seznam predmetov, čijih uvoz je na Poljsko prepovedan. Med njimi se nahaja sladkor, čokolada in kakao s sladkorjem, rum, konjak, peneča in sadna vina ter kozmetična sredstva, ki vsebujejo alkohol. Hkrati je prepovedan izvoz rži in jaje, dovoljen pa je brez carine uvoz rži in pšenice. Ta naredba stopi v veljavo koncem septembra.

Pred povišanjem carinske tarife v Nemčiji. Nemška vlada je izdelala novo carinsko tarifo, ki predvideva znatno povišanje postavk za industrijske proizvode. Večinoma gre za povišanje za 200

do 300 odst. Ta nova tarifa je v zvezi z nemško-francoskimi trgovskimi pogajanjmi, ki se začne s 1. oktobrom.

Znižanje uvoznih carin v Franciji. Francoski ministrski svet je sklenil znižati uvozne carine na gotova živila, in sicer na konzervirano meso za 50 odst., na razne vrste sira za 70 odst., na maslo za 50 odst., ječmen 60 odst., na povrtnino in razne konzerve pa za 50 odst.

Znižanje poštne tarife v Nemčiji. Ker so zaključena pogajanja raznih gospodarskih organizacij in korporacij v svrhu znižanja brzojavnih in telegrafskih pristojbin, je državni poštni minister predlagal parlamentu, naj se znižajo omenjene pristojbine. Ministrov predlog pride pred državni zbor koncem tega meseca.

Tehnična železniška konferenca v Berlinu. Te dni se vrši v Berlinu tehnična železniška konferenca, ki jo je sklicala zveza nemških inženjerjev. Svaha konferenca je znanstvena razprava o važnih problemih modernega železniškega pogona, njegovo najnovejše stanje in nadaljni razvoj. Zlasti naj bi se našel način, kako naj bi železnica uspešneje služila svrham narodnega gospodarstva. Razpravlja se na konferenci o organizaciji blagovnega prometa, o hitrem odpremljanju, nakladanju in razkladanju in o najnovejših izkušnjah na tem polju, o stanju razvoja lokomotiv in o drugih izpopolnitvah s posebnim ozirom na čim večjo štednjo pri pari. Priredili se bodo v to svrhu razni poskusi. Na dnevnem redu je tudi debata o električnih signalih, o ureditvi delavnic za lokomotive in vagonne in o najnovejših izkušnjah pri sestavljanju osebnih vlakov, kolodvorov za premikanje in predorov pod vodo ter o najracionalnejšem načinu ustvarjanja voz pri premikanju. Na konferenco so povabljeni tudi zastopniki železnice drugih držav.

Letina krompirja in sladkorne repe na Poljskem. Po poročilu poljskega statističnega urada računajo letošnje letino na Poljskem na 264 milijonov stonov krompirja in 32 milijonov sladkorne repe. Izgleda, da se bo letos pridelalo približno toliko krompirja kot lani, dočim je sladkorne repe letos za približno 18 odst. več.

Produkcija nafte v Rusiji je v prvih devetih mesecih poslovnega leta 1923-1924, to je od oktobra do junija, dosegla 186.804.000 napram 157.487.000 pudov (po 16 kg) in je s tem porasla za 18,3 odst. V istem razdobju so predelale rafinerije 102.072.236 pudov surovega nafte v primeri s 93.681.635 v prejšnjem letu.

Borza

26. septembra:

LJUBLJANA. Vrednote. Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 235, Merkantilna 123 do 130, Prašedion 916 do 0, Strojne 148 do 156, Veveče 0 do 123; zadolžnice Kranjske deželne banke 0 do 90. **Blago.** Trami merkantilni, tesani, 5 m dolž 16-22 cm in 7 m 19-24 cm, franko meja (4 vagoni) 418 do 425, remeljni 4 do 5 m, 8-10 cm, franko meja (1 vag.) 804 do 812, letve 3 do 4 m, 3-5 cm, franko meja (2 vag.) 636 do 640, hrastovi plohi 1a, 3, 5, 6, 8, franko Ljubljana 1500 do 0, drva, suha, bukova, 1 m dolž, franko nakl. post. 26,50 do 0; oglje 1a, vilano, franko meja 113 do 0, pšenica domača, franko Ljubljana 370 do 0, bačka, franko bačka post. 0 do 360; koroza, bačka, franko bačka post. 0 do 235, umetno sušena, franko slov. post. 0 do 287,50; oves, franko bačka post. 0 do 270; suhe gobe, srednje 60 do 0; laneno seme, par. Ljubljana 685 do 0; konoplja mandžurska, b-n, franko Ljubljana 0 do 880; brinje hrvatske, franko Karlovac 0 do 250, repica divja, franko slavonska post. 0 do 255; krompir uzančni, franko nakl. post., dobava oktober (10 vag.) 130 do 135; fižol ribnični, franko Ljubljana 500 do 0; origin, rešetan, b-n, franko Postojna 0 do 650, koks, origin, franko Ljubljana 450 do 0, z roko izbran, franko Ljubljana 550 do 0, mandolino, franko Ljubljana 350 do 0; Ga garant, banat. čista svinjska mast, za kg franko Ljubljana 0 do 35, 1a, soljena samo hrbitna slanina, za kg franko skl. Ljubljana 0 do 36, 1a prekaljena slanina, franko skl. Ljubljana 0 do 34.

ZAGREB. V elektih je tendence neizpremenjena. Od bančnih papirjev je bilo več zanimanja za Hipo, ki je trgovala po 57 do 58, dočim so drugi bančni papirji obdržali svoje večerajšnje tečaje. Od industrijskih papirjev je začetkoma trgovala Sečera na po 910, je pa proti koncu sestanka padla na 880. V Slavoniji se je trgovalo po 74, po katerem tečaju se je tudi ponujala v večjih postavkah. Promet je bil zelo slab. — V devizah je bila danes tendenca čvrsta. Vsi tečaji tujih deviz so nadalje porasli. Tako je začel Dunaj z 0.1015 in je končal z 0.1020, ček na Švico pa je porastel na 1371. Blaga je bilo na tržišču malo. Narodna banka je le deloma pokrila zahtevo v čekih na Italijo in Švico. Promet je bil slab. Trgovalo se je v glavnem v devizah na Dunaj, Italijo in New-York. — Notirale so devize: Dunaj 0.10075 do 0.10275, Italija izplačilo 315.20 do 318.20, ček 314.35 do 317.35, London, izplačilo 321.50 do 324.50, ček 320.30 do 323.30, New-York, ček 71.20 do 72.20, Pariz 381.50 do 386.50, Praga 215.50 do 218.50, Švica, ček 1365 do 1375; valute: dunajski 70.625 do 71.625, avstrijske krone 0.1015 do 0, češkoslovaške krone 215.50

do 218.50, lire 0 do 816; efekti: bančni: Litorale 0 do 77.50, Trgo 29 do 30, Es-komptna 108 do 110, Poljedelska 19 do 20, Kreditna Zagreb 112 do 120, Hipo 57 do 58, Jugoslavenska 105 do 107, Ljubljanska kreditna 220 do 240, Obrtna 66 do 67, Prašedion 915 do 917, Etmo 110 do 0, Slavenska 0 do 95, Srpska 137 do 139, industrijski: Eksploatacija 100 do 102.50, Ragusa 0 do 700, Goranin 0 do 120, Sečera na 875 do 900, Isis 73 do 0, Narodna mlinska 13 do 14, Narodna šumska 0 do 70, Nihag 84 do 0, Gutmann 825 do 870, Slavonija 73 do 76, Strojne 150 do 0, Trboveljska 0 do 415, vagon 0 do 102, Veveče 0 do 135; državni: Posojilo 63 do 64, Vojna škoda 113 do 115.

BEOGRAD. Na današnji borzi je bila tendenca čvrsta. Blaga je bilo malo, zahteva pa precej velika. Vse tuje devize rastejo. Promet je bil minimalen. — Notirale so devize: Budimpešta 0 do 0.0975, Bukarešta 35.50 do 0, Italija 315 do 316.90, London 321.50 do 322, New-York 71.75 do 72, Pariz 382 do 384, Praga 216 do 0, Švica 1370 do 0.

Sokol

Prednjački zbor Sokolskega društva na Polzeli priredi 5. oktobra t. l. ob 15. na vrtu br. starostne javen nastop vseh oddelkov v obliki telovadne akademije. Prosimo obilne udeležbe. V slučaju slabega vremena prireditve odpade.

Sport

LAHKOATLETSKI MITING ZA PRVENSTVO SREDNJIH ŠOL SLOVENIJE.

(Iz seje tehn. odbora, dne 26. t. m.)

Za lahkoatletski miting za prvenstvo srednjih šol Slovenije se določi sledeči redosled programa:

1. Predteki 100 m; 2. Skok v višino z zaletom; 3. Met kopja; 4. Tek 800 m; 5. Semifinale 100 m; 6. Met kroglice; 7. Skok v daljavo z zaletom; 8. Tek 3000 m; 9. Finale 100 m; 10. Met diska; 11. Skok ob palici.

Za jurijsko se določijo sledeči gospodje: Vrhovni sod: gg. Gorec, dr. Vučina, geom. Černe, Sancin D., Kandare B. Star ter: g. Sancin D., Časomerilci: gg. Gorec, dr. Vučina, Brumet, Perpar, geom. Černe. Sodniki na cilju: gg. Baltesar, Rybač M. Sodniki na progi: gg. ing. Debelak, Maček, Podpac, Jernejčič, Kandare B. in Ludvik. Zapisnikarji: gg. Sancin in Gregorič. Vrhovni reditelj: g. Fink. — Sestanek jurijske je dani ob 20.30 v damskem salonu kavarne Emona.

Pozivajo se vsi klubi in zavodi, da imenujejo vsak po 3 reditelje, ki se morajo javiti v nedeljo ob 9.30 pri vrhovnem reditelju g. Finku. Tajnik I.

SLUŽBENE OBJAVE LLAP.

(Iz seje u. o. dne 24. t. m.)

Odobri se sklep hazena-sekcije LLAP, da se prvenstvene tekme igrajo po sistemu bodov in da se je izžrebalo II. prve tekme med S. K. Hermes in Ilirijo dne 28. t. m. na igrišču T. K. D. Atena ob 11. uri.

Sprejme se soglasno predlog tajnika I., da se spremeni klasifikacija pri tekmovalstvu za srednješolsko prvenstvo, ter da se isto klasifikacija po prvenstvenem sistemu (1 mesto 5 točk, 2. mesto 3 točke, 3. mesto 1 točka).

Tehnični referent za hazeno je določil kot sodnika za prvenstveno tekmo Hermes: Ilirija 28. t. m. g. Dermela.

Tajnik I.

Nedeljske nogometne tekme. Na prostoru Ilirije se vrše jutri, v nedeljo zopet nekatere važne prvenstvene tekme. Iz I. razreda igra ob 14.30 Maribor in Hermes, ob 16.15 Ilirija in Jadran. Rezervi Ilirije in Jadrana igra ob 10.30 dop. Iz II. razreda igra ob 9. uri Korotan (Kranj) in Svoboda. — Mariborski prvak in večkratni finalist slovenskega prvenstva SSK Maribor zadene v Hermesu na dokaj izbalansirano močvijo, ki goji kombinacijsko igro in ki je ugajalo tudi v nekaterih mednarodnih tekmah. Moštvo ima v Miheliču prvorazrednega vra

tarja in tudi nekaj drugih prav dobrih igrarjev. Pretečeno nedeljo je sicer nekoliko razočaralo, ker je podcenjevalo svojega protivnika, toda za jutri se mora zavedati vnaprej, da more doseči dober rezultat le, ako napne vse sile in poda proti Mariboru svoje najboljšo igro. Ilirija, prvak Slovenije je obdržala slejkopre svojo dominantno pozicijo med nogometnimi klubi Slovenije. Proti Rapidu je podala pretečeno nedeljo izvrstno igro ter dosegla impozanten rezultat — 10 : 0. Ako se bo nahajala jutri v enako dobri kondiciji, je sigurno, da bo podala prvorazredno igro. Jadran je znal baš proti Iliriji vedno strniti vse sile svojega agilnega moštva, ki se odlikuje po veliki vztrajnosti in borbenosti. Zadnjičkrat je izpadla prvenstvena tekma nedolčno 3 : 3 in tudi za jutri obeta Jadran trd odpor.

S. K. Ilirija. Pozivljejo se vsi, ki so nastopili pri mladinskih pokalnih tekmah, vsi lahkoatletci in g. Kordelič, da se v nedeljo v slučaju lepega vremena oglasi ob 11. na igrišču v svrhu fotografiranja. — Odbor.

Prvenstvena nogometna tekma med S. K. Primorje (Ljubljana) in S. K. Celje se vrši v nedeljo, dne 28. t. m. ob 4. uri popoldne v Celju.

S. K. Primorje, nogom. sekcija. Jutri v nedeljo, odhod v Celje z opoldanskim vlakom. Sledeči igralci morajo biti točno ob 12. (opoldne) na glavnem kolodvoru: Jančigaj, Birska, Ternovic, Slamič V., Windiš, Erman J. in A., Zargaj St., Camernik, Bervar, Hafner in Vidic. Čevlje prinesite seboj. — Načelnik.

Iz sekcije nogometnih sodnikov. — Vsled odpovedi prvotno delegiranih sodnikov se delegira za prvenstveni tekmi 28. t. m. v Ljubljani Hermes: Rapid g. Betetto, Ilirija: Jadran g. Hus. — Načelnik.

Kolesarski podsavez Slovenije. Za nedeljo dne 28. t. m. razpisana dirka za «Gorsko prvenstvo Slovenije» se preloži na nedeljo dne 5. oktobra t. l. Zaključek prijav v četrtek dne 2. oktobra. Za to dirko je dosegel podsavez polovično vožnjo za dirkače in kolesarje vseh klubov, včlanjenih v kolesarskem podsavazu Slovenije. Udeleženci naj si kupijo na izhodni postaji cel vozni listek do Ljubljane ozir. Vrhnika. Ta listek mora imeti mokri žig odhodne postaje. Pri dohodu v Ljubljano ozir. Vrhnika se ta listek ne odda pač pa se isti s potrdilom podsaveza o udeležbi na dirki uporabi za vožnjo domov. Dirka se bo vršila ob vsakem vremenu.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija. Dirka za «Gorsko prvenstvo kluba» se je preložila na nedeljo dne 5. oktobra t. l. Zaključek prijav v četrtek dne 2. oktobra t. l. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

Reprezentanca ZNP za tekmo za kraljev pokal je sestavljena nastopno: Friedrich (Hašk), Dasović (Marsonija), Šifer (Viktoria), Hltrec (Gradjanski), Götz (Gradjanski), Križ (Hašk), Fein (Marsonija), Mantler (Gradjanski), Perska (Gradjanski), Vinek in Plazzeriano (oba Hašk).

Italijanska lahkoatletična prvenstva. Letos so se dosegla nastopna italijanska lahkoatletična prvenstva: 100 m Meregalli 10,8, 800 m Cominotto 1:57,8, 110 m z zaprekami Contoli 16,2, 400 m z zaprekami Facelli 58,2, 500 m Davoli 15:44, 2, 4 X 100 m stajeta «La Venezia» 44,4, skok v daljavo 6,93, skok v višino 1,80.

Češkoslovaška reprezentanca, ki igra jutri v Zagrebu proti naši nogometni reprezentanci, bo nastopila z ozirom na gotove težkoče v nekoliko izpremenjeni postavi, kakor smo zadnjič javili. Po zadnjih vestih bo češkoslovaško moštvo sestavljeno nastopno: Staplik (Slavija), Kuchynka (DFC), Seifert (Slavija), Kuhar, Čarvan (oba Zidenice, Brno), Krump holz (DFC), Veselsky (Nuselsky), Stapl, Vanik (oba Slavija), Kristal, Jelinek (obv Viktorija Žižkov).

Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutro». Odgovorni urednik Fr. Brozović, Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Vremensko poročilo

Ljubljana, 26. septembra 1924

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padevine mm
Ljubljana	7.	763.1	16.3	vzhod	več. jasno	4.7
Ljubljana	14.	761.3	22.6	jugo zapad	večin. obl.	—
Ljubljana	21.	760.7	18.4	brez vetra	več. jasno	—
Zagreb	7.	762.4	20.0	"	"	1.0
Beograd	7.	764.2	21.0	vzhod	jasno	3.0
Dunaj	7.	762.3	14.0	sev. zapad	več. oblak	—
Praga	7.					1.0
Inomost	7.					

V Ljubljani barometer nižji temper. nizja

Solnce vzhaja ob 5:54, zahaja ob 18:46

Dunajska vremenska napoved za soboto: Večinoma jasno, nekoliko hladneje.

Velika depresija, ki se je držala že dolgo skoraj nepremično nad Atlantskim oceanom severno od Anglije, se je v preteklem tednu premaknila proti jugu nad Anglijo in njeno južno ter vzhodno sosedstvo. To je prineslo popoln vremenski preobrat. Nad Anglijo je pričelo deževati že v ponedeljek zjutraj, v torek se je deževje že širilo nad severno in zapadno Francijo, nad severozapadno Nemčijo in Dansko ter južno Skandinavijo in se nato širilo vedno bolj proti vzhodu in jugu. Pri nas južno od Alp je nastopilo šele v noči od srede na četrtek; že od nedelje dalje pa je že značil

jugozapadni veter, da se bliža depresija in z njo poslabšanje vremena. Ves ta čas, to je ves teden je že

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Čudno! Čim dalje sem od nje, tem več moram misliti nanjo. Nikdar je nisem ogledoval, dokler sva živela pod isto streho, a zdaj jo vidim s svojimi duševnimi očmi živo, kakor bi stala pred menoj. Njen smehljaj vidim, njene ustnice, njene oči... vidim jo, kako se sklanja, kako dviga roko, kako odhaja... njen temni, melodični glas mi zveni po ušesih in gledam jo, kako mi sledi kakor senca in pazi name. Njene zamišljene oči vidim, ki se zabliše ob vsaki radosti, ki se posveti v mojem pogledu, in se ji stemne kakor morská gladina ob vsakem oblaku, ki plove preko mojega čela.

Zamišljen sem dospel do čebelnjaka in obstal. V panjih je še šumelo in gomazelo; veter je nihal veje in se igral z lističi, na vedrem nebu so se užigale zvezde in mesec je lezel izza hriba. Bil je krasen tih večer. Le včasih je priplaval tužen akord iz Benediktove celice in utonil kakor vzdih iz tesnobne duše.

Tedaj sem začul šepet in šum. Presenečen sem se oziral. Odkod? Videl nisem nikogar. Morda je kdo v čebelnjaku? »Mar je kdo tukaj?« sem vprašal in šel okoli lesene kolibe. A še preden sem dospel do vrat, sta planili iz čebelnjaka dve osebi ter stekli preko vrta in njiv: bila sta ženska in redovnik. V temi nisem spoznal nikogar...

Moj Bog, povsod isto: v Zalesju, na Višavi, tukaj... povsod Eros, ki se roga celibatu. Strašno je to življenje nesrečnikov, ki nimajo odvažnosti, da bi pretrgali svoje verige, vrgli od sebe krinke in živeli svobodno po svoji naravi. Povsodi hinavščina, licemerstvo, potuhnenost, podlost...

Ziveti v neprestani laži, z večno obremenjeno vestjo, v sramu pred seboj samim, v zavesti neznačajnosti, kako strašno! Zdi se mi vedno jasneje, da je celibat za večino neznosen in poguben. Menda je pa resnično protinaren in zato nezmisljen.

Apostol Pavel je zapisal, da je »hudičev nauk, ako kdo prepoveduje zakon«, in uvedel ga je šele asketski papež Gregor VII. leta 1074. Koliko nesreče, sramote, pohujšanja, laži je kriv prisiljeni celibat!

Vznemirjen sem se vrnil v svojo celico. In moj sen je bil mučen. Videl sem neprestano njo pred seboj, njo, ki hrepenim po nji... Bog mi pomagaj!

Gospa Glowacka je prišla in spravila ves samostan pokonci. Visoka, suhotna dama izredne energije. P. prior je bil spričo nje še manjši in neznačajnejši. Pripetilo pa se mu je menda prvič, da je v svoji mogočnosti ostal napram ženski brez moči.

Pripeljala se je s kočijo do samostana. Spremljala jo je le lepa doga. Pri vratarju je zahtevala, da jo pusti k sinu p. Angeliku. Vrtar pa je dal poklicati priorja. Slučajno sem prišel mimo in bil priča njenega nastopa.

»Gospod prior, moj sin Angelik je na smrt bolan... Čemu mi niste sporočili tega pravočasno? Jaz sem njegova mati in vem, da me sin želi videti.« ga je odgovorila.

»Redovnik se je odrekel svetu... tudi materi,« je odgovoril prior. »Pater Angelik nima več matere.«

»Prepričana sem, da ste moder mož,« ga je zavrnila. »Vaše besede pa so nespametne. Pater ostane sin svoje matere, kakor je ostal Jezus sin Marijin na svetu in v nebesih.«

»Oprostite, tega vi ne morete razumeti, gospa.«

»To razumeva prav dobro oba; samo vi govorite fraze, jaz pa istino. Angelik je moj sin v kuti, kakor je bil v povojih. Te resnice ne more spraviti s sveta nihče, niti sam Bog... Dovolj! Peljite me k njemu!«

»Pater Angelik je v klavzuri, ki je ne sme prestopiti nobena ženska noga.«

»Niti mati?«

»Nihče.«

Držala je dogo doslej za ovratnik. Zdaj pa je ovratnik izpustila in držala psa le na vrvi.

»Jaz moram k sinu,« je dejala. Ozrla se je po meni. »Prosim, spremiti me k patru Angeliku!«

»Prepovedujem vam!« je vzkliknil prior in poklical vratarja: »Odvedite jo!«

Vrtar je pristopil, a doga je skočila in zalajala, da je grmelo po vseh hodnikih, in pokazala vrsto belih zob. Očividno je hotela popasti vratarja.

»Kuži!« je dejala dama in potrepljala psa po hrbtu. »Sedaj še ni treba, Kastor.« In obrniviši se k meni, je dejala znova: »Prosim, pojdite pred man!«

Iz vseh kotov in celic so gledale glave, ko sva stopala z

z damo in dogo po stopnicah.

»Kako je patru Angeliku?« je vprašala gospa.

»Pripravite se, milostiva, na najslabše. Dnevi so mu štet,« sem odgovoril.

»Vedela sem, da ne dočaka starosti. Tudi njegov oče je umrl na jetiki. O ubožec! Prokletstvo leži na obitelji Glowackih... Ali ste še ljudje ali že mumije, da niste obvestili matere pravočasno?«

»Tako, ko sem spoznal patra Agelika, sem vam pisal, milostiva.«

»Ah, vi ste bili ta edini redovnik, ki ima še človeško srce? — Hvala, hvala vam! Vi edini ste uvideli, da je živa materinska pravica nad mrtvimi redovniškimi pravili!«

Hvaležno mi je stiskala roko in zaihtela. Za seboj sva čula razburjene glasove in sikanje priorjevo, a hitela sva po hodniku in stopnicah više in više.

Ko sem ji odprl vrata v Angelikovo celico, je okamenela na pragu. Svojega sina, suhega kakor sama kost in koža ter bledega kakor mrlič, ni skoraj več spoznala.

»Ivan, Ivan!« je ihtela in šla z razprostrtimi rokami k njemu.

»Mama, mama!« je zagrgal pater Angelik, se skušal dvigniti in omedlel.

»Oh, saj že umira! Ivan, Ivan, jaz sem — poglej me! — jaz tvoja mama!« je vpila in ga objemala.

»Ne, ne, od radosti se je onesvestil... takoj se zopet zave...« Močil sem mu obraz, in res se je zavedel.

»Ah, mama... samo da vas vidim še enkrat, poslednjič... Ljubim vas, mama, zlata mama — a zdaj je konec, konec...«

Poljubil ji je roko, jo držal v obeh svojih, iz oči pa so mu vrele debele solze.

»Ne, ni konca! Ne sme ga biti!« je dejala. »Zdravnika ti pošljem... v bolnišnico te dam prepeljati... na morje te odvedem ali na Gorenjsko... Oh, saj si še tako mlad!«

Božala ga je po licu, mu popravljala blazino in ga tolažila s trdno vero matere, ki ne obupa do zadnjega hipa.

Končno je šla. »Jutri opoldne se vrnem z vozom in zdravnikom. Bodi pripravljen; ne bojim se niti priorja niti vseh redovnikov. Moj ostanek živ ali —!«

Tedaj se je zdrznila. Besede »mrtev« ni mogla izgovoriti. A izgovoril jo je p. Angelik: »Da, vedno tvoj — živ ali mrtev, mama.«

Zelo obsežna, stara, najbolje vpeljana
manufaktura veletrgovina
na debelo in na drobno
s krasnimi prostori, zaradi bolezni šefa
se prodaja

pod najugodnejšimi pogoji, oziroma se
sprejmeta 1 do 2 družbenika
prvovrstna trgovca, ki razpolagata z večjim
kapitalom.

Interesenti se naprošajo obširno pisati pod
»SIJAJNA TRGOVINA« na Aloma Company,
Ljubljana.

„SISCIA“

tovarna za izdelovanje finega usnja, d. d. v Sisku

javlja svojim cenj. strankam in ostalim trgovcem z usnjem, da je

v Zagrebu, v Preradovičevi ulici 2 dne 15. septembra otvorila lastno tovarniško skladišče

ter bo iz tega skladišča dobavljala svojim cenj. naročnikom in ostalim trgovcem usnja, kakor do sedaj direktno iz tovarne.

Skladišče je zelo dobro sortirano z vsem finim usnjem, kakor: chevreaux, črn in v barvah, boxcalf, goveji box, konjski chevreaux, antilop, chair itd. in kot specialitete vsakovrstno usnje za konfekcijo.

4930a

Prometni zavod za premog
d. d.

v Ljubljani

prodaja

127

premog
iz

slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

NASLOV: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta št. 15/II.

Pisalne stroje

novi in rabljeni, najcenejše pri 34

L. BARAGA, LJUBLJANA,
Šelenburgova ul. 6/I.

FANI BRILLY

Ljubljana, Resljeva cesta 22

klobučarstvo in slarnikarstvo

Preoblikovanje, naključevanje, moderniziranje vsakovrstnih slarnikov in klobukov za dame in gospode

4949a

Naznanjam p. n. občinstvu, da bom
otvoril s 1. oktobrom t. l. svoj

zobni atelje

v Ljubljani, Pred škofijo I/I

(prejšnja Kreditna banka)

4949/a

Emil Pirh.



Samo

Din 198

svilen jumper

z dolgimi rokavi,

prvovrsten tricot

v vseh mogočih barvah

le pri 190aIV

A. ŠINKOVEC nasl.

K. Soss, Ljubljana.

Zadružna elektrarna na Vrhniki

P. Z. Z. O. Z.

4950/a

razpisuje mesto

elektromonterja in obratovodje

s takojšnjim vstopom. Ponudbe naj se vpošljejo s kratko navedbo službenih mest in plačilnih pogojev na gornjo zadrugo.

RUDOLPH

je zakonito zavarovano najzanesljivejše in najboljše
lepilo za podplate, vsakovrstno usnje kakor tudi za
dežnike, jermene, vsakovrstne porcelanaste figure in druge
izdelke, gumijevе plašče itd.
Tvorilca daje ob potrebi navodila ter jamči za dobro
kakovost. Lepilo se dobiva v vseh trgovinah.
Preprodajalcem ga pošilja v tubah po 25 in 50 gramov
glavno zastopništvo: **ROBERT KENDE I. DRUG, agen-**
turni i komisionalni posao, Varaždin. 4953a

MERAKL

boje, mastila, lakove, štak, emajle,
kistove i jamačno čisti firnis naj-
bolje kakvoće nude

MEDIĆ-ZANKL

družba z o. z.

MARIBOR, LJUBLJANA, NOVI SAD,
p. družica, centrala, skladišta.

Tvorilci:

LJUBLJANA - MEDVODE.

Novo v Ljubljani

A. Spiljak, lastnik Ivan Vrhovec

IZDELAVA ZRCAL

renoviranje poslepelih zrcal. — Umetno brušenje
stekla za kredence in drugo pohištvo. Graviranje
in matiranje na steklo. Vdelava stekla v medeno
pločevino in okove. Stekla za izložbe, okna za av-
tomobile in kočije stalno na zalogi.

Ljubljana, Za Gradom št. 9
(ob Gruberjevem nabrežju)

Centrala Beograd

„THE LONDON DIRECTORY“

(Londonski adresar)

izhaja vsako leto

ter vsebuje pokrajinske in tujezemске oddelke, ki so razdeljeni
po strokah,
v petih jezikih.

Ta adresar omogoča trgovcem direktno obvešanje s
trgovci in tovarnarji v Londonu, provincijalnih mestih in indu-
strijskih središčih Anglije, Irske, na vsem evropskem konti-
nentu, Ameriki itd. Adresar vsebuje okrog 250.000 imen,
naslovov in drugih podrobnosti, razvrščenih pod več kot 2000
strokovnih seznamih, v katerih so vključeni

ekspozitni trgovci

s podrobno označbo blaga, ki ga izvažajo, razen tega pa tudi
kolonijalne in tujezemске trge, ki jih zalagajo s svojim blagom.

Parobrodne družbe

in pristanišča, ki jih njihove ladje obiskujejo ter približen čas
njihovega plovenja.

Oglasil trdk, ki žele svoje zveze razširiti ali onih, ki

iščejo agenturska zastopstva
se tiskajo v velikosti ene cole (26 cm) za 1, 10 sh O d, (1 funt
sterling 10 šillingov) za vsako uvrščenje, če se to zgodi
pod raznimi oddelki. Večji oglasi od 2 š do 16 š.

Omenjeni adresar je neobhodno potreben vsakemu, ki se
zanima za prekomorsko trgovino, ter stane 1 izvod 2 funta poš-
tline prosto, ako se denar pošlje istočasno z naročilom.

The London Directory Co., Ltd.,
25, Abchurch Lane London, E. C. 4, England.

Naročila za adresar in oglase sprejema **ALOMA COMPANY.**

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočutja povodom
smrti našega nepozabnega soproga, očeta, sta-
rega očeta, brata, tasta, strica in svaka, gospoda

Mihaela Mramorja

kakor tudi za spremstvo blagopokojnega na
njegovi zadnji poti, za darovano cvetje in
gg. pevcem za ginljivi žalostinki najiskrenejša
zahvala.

V Novem mestu, dne 25. septembra 1924.

4952/a

Rodbina Mramor-Kobé.